

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΔ'
ΤΕΥΧΟΣ 134
ΑΠΡΙΛΙΟΣ, ΜΑΪΟΣ,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

«Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα» (Ἐφ. 6,12)

Ὁ Ναός τοῦ ἁγίου Λουκᾶ εἶχε φορέσει τὰ γιορτινά του ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Τρεῖς νέοι ἄνδρες, μετὰ ἀπὸ πολύμηνη κατήχηση, ἦταν ἔτοιμοι γιὰ τὸ ἱερό Μυστήριον τῆς Βαπτίσεως καὶ τὴν εἰσοδὸν τοὺς στήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκίνησα τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Κατηχήσεως. Στὴν πρώτη εὐχή τοῦ ἔξορκισμοῦ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς νεαροὺς ἄρχισε νὰ βῆκει μὲ ἓνα τρόπο περιέργου. Ἀρχίζω νὰ διαβάζω τὴν δευτέρην εὐχή τοῦ ἔξορκισμοῦ καὶ ὁ βήκας τοῦ νεαροῦ γίνεται μουγκρισμὸς. Γονατίζει. Σκύβει τὸ κεφάλι στὸ ἔδαφος.

Ἔνας ἀπὸ τοὺς πιστοὺς μὲ πλησιάζει. Μοῦ δείχνει τὸν νεαρόν καὶ προτείνει νὰ σταματήσω τὴν Ἀκολουθίαν.

«Κάτι σοβαρὸ τοῦ συμβαίνει», μοῦ λέγει.

Τοῦ κάνω νόημα πὼς δὲν θὰ σταματήσω. Δὲν θέλω νὰ τοῦ πῶ ὅτι γνωρίζω τί συμβαίνει. Δὲν θέλω νὰ τοὺς τρομάξω.

Ὁ νεαρός εἶχε ἀσχοληθεῖ ἐνεργὰ μὲ πρακτικὰ τῆς Νέας Ἐποχῆς. Μὲ ἐπικλήσεις πνευμάτων καὶ τέτοια σχετικὰ. Εἶχε φθάσει σὲ ἐπίπεδο νὰ συνδιαλέγεται μὲ τὰ πνεύματα πού ἐπικαλεῖτο. Κάποια στιγμή, ὅμως, συνειδητοποίησε πὼς ἡ ἐπαφή του μὲ αὐτὰ τὰ πνεύματα τοῦ δημιουργοῦσε σοβαρὰ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ προβλήματα. Ἔνωθε μέσα στὸ σῶμα του μία σκοτεινὴ δύναμη νὰ τὸν κυριεύει καὶ νὰ τὸν συνθλίβει.

Προσπάθησε νὰ βρεῖ θεραπεία σὲ φημισμένους ψυχοθεραπευτές. Στὴ συνέχεια πλησίασε ἓνα φημισμένο Προτεστάντη Πάστορα. Ἐκεῖνος τοῦ ἔκανε κάποιους ἔξορκισμούς. Ἡ κατάστασις δὲν βελτιωνόταν. Καὶ τότε ὁ Πάστορας τοῦ εἶπε: «Ἐγὼ αὐτὸ μπορῶ νὰ σοῦ κάνω. Ἔνωθε μέσα κατὰ περισσότερο πῆγαινε στοὺς Ὁρθόδοξους».

Δὲν εἶχε ξανακούσει γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ρώτησε γιὰ πληροφορίες καὶ μία Κυριακὴ ἦρθε στὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Λουκᾶ καὶ παρακολούθησε τὴν Λειτουργίαν. Γιὰ πρώτη φορά ἔνωσε κάτι διαφορετικὸ νὰ συμβαίνει μέσα του. Ἔνα αἶσθημα πρωτόγνωρο. Μὲ πλησίασε. Μοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν του. Καὶ ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ὄχι μόνον ἐντάχθηκε στὸ πολύμηνο πρόγραμμα κατηχήσεως ἀλλὰ ἐρχόταν ἀνελλιπῶς σὲ ὅλες τὶς Ἀκολουθίας οἱ ὁποῖες ἐτελοῦντο στὸ Ναὸν.

Σήμερα ἦρθε ἡ εὐλογημένη στιγμή γι' αὐτὸν νὰ δεχθῆ τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Καὶ τώρα, τὴν ἱερὴν ὥραν τῶν ἔξορκιστικῶν προσευχῶν, αὐτὸς δίνει τὸν δικὸν του ἀγῶνα.

Κυριολεκτικὰ παλεύει.

Οἱ εὐχὲς τελειώνουν. Ἦρθε ἡ ὥρα τῆς ἀποτάξεως τοῦ Σατανᾶ.

«Ἀποτάσῃ τῷ Σατανᾷ;», ρωτῶ.

Οἱ κατηχούμενοι μὲ τὴν σειράν τοὺς ἀπαντοῦν. Ὁ νεαρός, ἀκόμα γονατιστός, ἀπαντᾷ μὲ σβηστή καὶ τρεμάμενη φωνή: «Ἀποτάσσομαι».

Προχωρῶ στὶς ἐρωτήσεις τῆς Συντάξεως μὲ τὸ Χριστό. Τὸ ἴδιον σκηνικό. Ἀλλὰ τώρα, τὴν ὥραν πού ἀπαγγέλλουν τὸ *Σύμβολον τῆς Πίστεως*, ὁ νεαρός σηκώνεται δειλὰ δειλὰ. Σταμάτησε νὰ βῆκει καὶ νὰ μουγκρίζει. Τὸ πρόσωπό του ὅμως παραμένει κάτωχρον.

Ἡ Ἀκολουθία τῆς Βαπτίσεως συνεχίσθηκε χωρὶς ἀλλὰ ἀπρόοπτα. Στὸ τέλος οἱ τρεῖς νεοφώτιστοι κοινώησαν γιὰ πρώτη φορά τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Θεανθρώπου. Οἱ πιστοὶ σπεύδουν μὲ χαρὰ νὰ τοὺς εὐχηθοῦν. Ὁ νεαρός παραμένει σιωπηλός, κάτωχρον ἀλλὰ ἥρεμος.

Τὴν ἐπομένην, ὁ νεοφώτιστος πλέον νεαρός ἄνδρας ἦρθε νὰ μὲ ἐπισκεφθῆ στὸ Γραφεῖο.

«Θέλω νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ ἐχθές», μοῦ λέγει.

«Εὐχαρίστως», τοῦ ἀπαντῶ. «Σὲ ἀκούω».

Μοῦ διηγῆται τί τοῦ συνέβη τὴν ὥραν τῆς κατηχήσεως. Ἔνωσε μέσα του δεκάδες φωνές νὰ οὐριλιάζουν. Ἔνωσε κάποιες σκοτεινὲς παρουσίες νὰ παλεύουν. Ἔνωσε νὰ πνίγεται. Τὴν ὥραν τῆς Σύνταξης ἐβλίπε τὰ σκοτεινὰ πνεύματα νὰ φεύγουν σάν καπνὸς μέσα ἀπὸ τὸ σῶμα του. Οἱ φωνές καὶ ἡ αἴσθησις τοῦ πνιγμοῦ σταμάτησαν. Ἡρέμησε.

Τὸ βράδυ λίγο πρὶν κοιμηθῆ μία σκοτεινὴ παρουσία μπῆκε στὸ δωμάτιό του. Τὸ σκοτεινὸ πνεῦμα τὸν ρώτησε: «Γιατί μᾶς ἐδίωξες; Γιατί;». Τὸν παρακολουθοῦσα χωρὶς νὰ μιλήω. Συνέχισε τὴν διήγησιν.

«Ἔκαμα τὸ σταυρὸ μου καὶ τὸ σκοτεινὸ πνεῦμα ἐξαφανίσθηκε. Πάτερ, ἀλήθεια σᾶς λέγω. Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού δὲν ἔνωσα φόβον. Μᾶλλον τὸ ἀντίθετον. Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ἔνωσα πὼς τὸ σκοτεινὸ πνεῦμα εἶχε κυριευθῆ ἀπὸ φόβον».

Δὲν μίλησα. Τὸν σταύρωσα. Τὸν ἀγκάλιασα καὶ δακρυσμένος ψέλλισα: «Εὐλογητός ὁ Θεός, ὁ πάντας ἀνθρώπων θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

† Ὁ Χόνγκ Κόνγκ Νεκτάριος

Ἡ Ἱεραποστολή ὡς μαρτυρία ζωῆς

Στά πλαίσια τῆς ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, πού ἀποφάσισε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιά τήν περίοδο ἀπό 1ης ἕως καί 7ης Μαρτίου, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Φιλιππων Νεαπόλεως καί Θάσου πραγματοποίησε τό Σάββατο 7 Μαρτίου τήν κεντρική ἐκδήλωση, στήν ὁποία παρουσιάστηκε ὄλο τό Ἱεραποστολικό ἔργο Της στήν Ἀφρικανική Ἡπειρο.

Σκοπός τῆς πανηγυρικῆς ἐκδήλωσης ἦταν ἡ ἐνημέρωση τῶν πιστῶν πού στηρίζουν τό Ἱεραποστολικό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, πού ὀργανωμένα καί ὑπεύθυνα ἐπιτελεῖ μέ τή μέριμνα τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς στούς τομεῖς τῆς ἀναδοχῆς, τῆς ναοδομίας, τῆς ἐκπαίδευσης καί τῆς φαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Ἡ συνεχῆ καί ἀποτελεσματική λειτουργία τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλιππων, ἐπιτρέπει νά διατηροῦνται μακροχρόνιοι καί ἰσχυροί δεσμοί μέ τίς Ἀφρικανικές Μητροπόλεις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καί ἐπιπλέον μέ τήν διακριτική στήριξη καί εὐαισθησία ἐπωνύμων καί ἀνωνύμων συμπολιτῶν μας ἔχει καταφέρει ἐντυπωσιακά ἔργα ἀγάπης στήν μακρινή Ἀφρικανική Ἡπειρο, ὅπως εἶναι ἡ ἀνέγερση Ναῶν, Σχολεῖων καί Ἱατρείων, ἀλλὰ καί τό πρόγραμμα ἀναδοχῆς γιά τά παιδιά καί τίς οἰκογένειές τους.

Ἐπίκεντρο τοῦ ἑορτασμοῦ ἡ ἐνδιαφέρουσα ὁμιλία τοῦ Ἐπίκουρου Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης κ. Ἀθανασίου Στογιαννίδου μέ θέμα: «Ἡ Ἱεραποστολή ὡς μαρτυρία ζωῆς», ἡ ὁποία ἀκοιουθεῖ.

* * *

Σεβασμιώτατε, ἀγαπητοί κυρίες καί κύριοι, στά αὐτιά μας ὀλοένα καί περισσότερο, ἰδιαίτερα στίς μέρες μας, ἡχεῖ τό αἶτημα πολλῶν, γιά περισσότερο παράδειγμα καί λιγότερα λόγια· γιά περισσότερη ζωή,

καί λιγότερη θεωρία περί ζωῆς· γιά περισσότερα βιώματα, ἐμπειρίες καί πράξεις, καί λιγότερες ὑποσχέσεις, νουθεσίες καί παραιτήσεις. Στούς ἀνθρώπους πού καταγίνονται μέ τόν ἐκκλησιαστικό λόγο, καί ἰδιαίτερα σέ ἐμᾶς τούς θεολόγους, ὅπως εἶναι καί ὁ ὀμιλῶν, συχνά ἐμφωλεῖ ὁ παραπάνω κίνδυνος. Ὁ κίνδυνος συνίσταται στό ὅτι ἐρχόμαστε ἀντιμέτωποι μέ τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό, μέ τά ἴδια τά πράγματα πού μᾶς περιβάλλουν, μέ τόν ἀληθινό κόσμο· καί πολλῆς φορές, φτάνουμε στό ἀπίστευτο σημεῖο πνευματικῆς σχιζοφρένειας, ἀπλῶς καί μόνο νά περιγράψουμε τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νά μὴν τήν γευόμαστε κᾶν. Καί αὐτό εἶναι, πράγματι, μία δυσάρεστη ἐκπλήξη γι' αὐτόν πού, τουλάχιστον, συνειδητοποιεῖ κάτι τέτοιο. Ἐπομένως, βρισκομαι καί ἐγώ στήν ἐξαιρετικά περίεργη καί δύσκολη πνευματικῶς θέση, νά θέλω νά σᾶς πῶ δύο λόγια γιά τό νόημα τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς, χωρίς ὅμως νά μπορῶ νά ὑποστηρίξω ὅτι ἔχω βιώσει στήν πληρότητά του αὐτό τό νόημα καί αὐτή τή βιοτή. Ἡ ἀγιότητα εἶναι γιά μένα ἀκόμη ἓνα ὄραμα καί μία προσπάθεια.

Ὡστόσο, παίρνω θάρρος ἀπό δύο πράγματα: πρῶτον, ἀπό τόν τίτλο τῆς εἰσηγήσής μου: «Ἡ Ἱεραποστολή ὡς μαρτυρία ζωῆς», θεωρώντας τήν Ἱεραποστολή ὡς κάτι πού ξεπηδᾷ ἀπό τή ζωή, ἀπό τά σπλάχνα τῶν πιστῶν· καί δεύτερον, ἀπό τόν ποιμηνάρχη καί τό ποίμνιο τῆς Μητροπόλεως Φιλιππων, Νεαπόλεως καί Θάσου, πού ἀπέδειξε ἐμπρακτα, ὅτι ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στήν περίπτωση μας, εἶναι ζωή ἔργων, μαρτυρίας καί παραδείγματος, καί ὄχι μόνο θεωρίας, λόγων καί ὑποσχέσεων. Ἔχοντας στήν φαρέτρα μου τά δύο αὐτά ὄπλα, θά ἤθελα σήμερα νά μιλήσω γιά τήν ζωή αὐτή, πού εἶναι ὀρατή σέ ὄλους μας, καί νά προσπαθῶ, ὡς θεολόγος καί ὡς παιδαγωγός, νά ἐξηγήσω, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖον γεννιέται καί τρέφεται ἡ ζωή αὐτή. Ἄς ξεκινήσουμε ἀπό τά χειροπιαστά πράγματα, ἔτσι ὥστε, στή συνέχεια, νά ἐμβαθύνουμε στά πιό ὑψιπετῆ.

Τό πρῶτο στοιχεῖο πού χαρακτηρίζει τήν κάθε Ἱεραποστολική προσπάθεια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ὁ σεβασμός τῆς ἰδιαιτερότητας τοῦ κάθε λαοῦ. Μπορεῖ οἱ Ἑλληνας Ὁρθόδοξοι νά διαθέτουν μία ἀνυπολόγιστη ἀξία πολιτιστική κληρονομιά, ἡ

ὁποία ἀποτυπώνεται, ἀνάμεσα στά ἄλλα, καί στή γλώσσα τους. Μπορεῖ ἡ γλώσσα αὐτή νά ἀποτελεῖ τήν κατεξοχήν γλώσσα, στήν ὁποίαν γράφτηκαν τά Εὐαγγέλια καί ἡ πλειονότητα τῶν πατερικῶν κειμένων. Ὡστόσο, οἱ ἱεραπόστολοι τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἀρνήθηκαν νά μεταφράσουν τήν Βίβλο καθῶς καί ὅλα τά λειτουργικά κείμενα στή γλώσσα τῶν ἀνθρώπων, στούς ὁποίους ἀπευθύνονταν. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αὐτῆς τῆς λογικῆς, εἶναι τό ἔργο τῶν Ἑλλήνων φωτιστῶν τῶν Σλάβων, ἀγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, οἱ ὁποῖοι ὄχι ἀπλῶς μετέφρασαν τά ἱερά κείμενα στή γλώσσα πού χρησιμοποιοῦσαν τότε οἱ Σλάβοι, ἀλλὰ καί δημιουργήσαν ἀλφάβητο. Καί αὐτό συνέβαινε, τήν ὥρα κατά τήν ὁποίαν στή λατινική Δύση, ἡ ὁποία βέβαια ἦταν ἐνωμένη μέ τήν Ἀνατολή ἐκκλησιολογικά, πρέσβευε ὅτι μόνο τρεῖς γλώσσες κατέχουν τήν ἀπαραίτητη ἱερότητα, πού τίς καθιστᾷ ἄξιες γιά νά μεταφέρουν τόν λόγον τοῦ Θεοῦ: τά ἑβραϊκά, τά λατινικά καί τά ἀρχαῖα ἑλληνικά. Αὐτό εἶναι τό λεγόμενο δόγμα τῆς τριγλωσσίας. Τοῦτο δέν τό ἀναφέρω γιά νά δημιουργήσω ἔνταση, οὔτε ἀντιπάθεια, ἀλλὰ γιά νά τονίσω τή σημασία πού ἀποδίδει ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή στήν ἔννοια τοῦ σεβασμοῦ. Καί ὡς περᾶσουμε σ' ἕνα παράδειγμα ἀπό τή δική μας Μητρόπολη: ὅταν ὁ Σεβασμιώτατός μας μέ τήν συνοδεία του ἐπισκέφθηκε γιά πρώτη φορά τήν Οὐγκάντα, οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ὅπου ἐπρόκειτο νά γίνουν τά ἐγκαίνια ἐνός ναοῦ, τόν ὑποδέχθηκαν μέ ἔντονους χορούς, ἀλαλαγμούς, προσφέροντας καί ἐναποθέτοντας στόν λαιμό ἕνα στεφάνι ἀπό λουιλούδια, δείγμα ἐξαιρετικῆς διάκρισης, σεβασμοῦ καί τιμῆς γιά τόν λαό αὐτό. Γιά ἐμᾶς, κάτι τό ἀσυνήθιστο, γιά ἐκείνους κάτι τό οἰκεῖο. Γιά ἐμᾶς, ὅλη αὐτή ἡ ἀτμόσφαιρα, κάτι τό πρωτάκουστο, γιά ἐκείνους μία κορυφαία ἐκδήλωση τιμῆς. Αὐτό ἀκριβῶς τό παράδειγμα πού προσφέρει ἡ τοπική μας Ἐκκλησία, δείχνει τήν ποιότητα καί τή σάθμη τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. Ἐνός ἔργου πού ἀναγνωρίζει τήν πολιτιστική ἰδιαιτερότητα καί ἀγκαλιάζει κάθε δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου· ἐννοεῖται, βέβαια, ὅτι πρακτικές τῶν κατοίκων πού συνδέονται μέ τή μαγεία καί τήν πολυγαμία, δέν εἶναι δυνατόν νά υἱοθετηθοῦν ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὡμως, ἡ πνευματική καί πολιτιστική τους

δημιουργία, υἱοθετεῖται καί νοηματοδοτεῖται ἐκ νέου μέσα ἀπό τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου.

Αὐτή ἡ ἱεραποστολική στρατηγική τοῦ σεβασμοῦ τῆς πολιτιστικῆς ἰδιαιτερότητας τοῦ ἄλλου, δέν προκύπτει τυχαῖα. Εἶναι ἄμεση ἀπόρροια τῆς ζωῆς καί τῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐφόσον ὁ Χριστός εἶναι ὁ Θεός πού ἔγινε ἄνθρωπος γιά νά γίνουμε ἐμεῖς μικροί θεοί, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, ἐφόσον ὁ Θεός ἔχει τό μεγάλο «ναί» στήν ἀνθρώπινη φύση, ἐφόσον ὁ Χριστός δέν εἶναι μόνο πλήρης Θεός ἀλλὰ καί πλήρης, δηλ. 100% ἄνθρωπος χωρίς ὅμως ἁμαρτία, αὐτό σημαίνει κάτι, πολὺ πολὺ σημαντικό γιά ἐμᾶς τοὺς χριστιανούς: ὅτι τά ἀνθρώπινα πράγματα, οἱ ἀνθρώπινες χαρές, τό ἀνθρώπινο σῶμα, κάθε τί τό ἀνθρώπινο, δέν χρειάζεται νά θυσιασθεῖ, προκειμένου νά πλησιάσουμε τόν Θεό. Ὁ Τριαδικός Θεός φιλόανθρωπος εἶναι, καί ὄχι μισάνθρωπος. Σέ καμία περίπτωση δέν πρέπει νά σκοτώσουμε τήν ἀνθρωπινότητά μας, γιά νά γίνουμε συνειδητοί χριστιανοί καί πνευματικοί ἄνθρωποι. Ἐμεῖς οἱ χριστιανοί δέν εἴμαστε σωματοκτόνοι, ἀλλὰ παθοκτόνοι, ὅπως ἀκριβῶς ὁ γιατρός δέν πολεμᾷ τό σῶμα τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ τήν ἀσθένειά του.

Ὁ ἐν Χριστῷ πνευματικός ἄνθρωπος δέν εἶναι ἐκεῖνος πού ἀρνεῖται τό σῶμα του, ἀλλὰ ἐκεῖνος πού ἀρνεῖται τήν ἁμαρτία, τήν φιλαυτία, τό ἐγωπαθές θέλημα του καί κάθε τί πού τόν χωρίζει ἀπό τόν Θεό, τόν συνάνθρωπο καί τήν κτίση. Ἄλλωστε, σκοπός τῆς νηστείας, μιᾶς πού τώρα διαβαίνουμε τήν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, δέν εἶναι νά ἐκμηδενίσουμε τό σῶμα μας, ἀλλὰ τήν ἐγωπάθειά μας, ἐκείνη δηλ. τήν πνευματική ἀνεπάρκεια, πού μᾶς κρατᾷ ἀπομακρυσμένους καί ἀπομονωμένους ἀπό τόν συνάνθρωπό μας καί τόν Θεό. Ποιό εἶναι τό νόημα τῆς νηστείας; Ἐχω ἕνα καρβέλι ψωμί, τό ὁποῖο καί δικαιούμαι γιά νά ζήσω. Ὄταν ὅμως νηστεύω, κόβω τό καρβέλι αὐτό σέ δύο κομμάτια καί φέω στόν ἑαυτό μου: μέ μισό καρβέλι ψωμί μπορῶ νά βγάλω τήν ἡμέρα, ἔστω καί μέ κάποια δυσκολία. Βλέπετε ἡ νηστεία ἔχει κάποιο κόστος. Τό ἄλλο μισό, τί τό κάνω; Τό δίνω σέ ἕναν συνάνθρωπό μου πού τό ἔχει ἀνάγκη, καί ἐάν δέν βρεθῶ ἐγώ μπροστά του γιά νά τοῦ δώσω, δέν θά μπορέσει νά βγάλει τήν ἡμέρα. Αὐτό, φυσικά, πού σᾶς περιγράψω, εἶναι συμβολικό.

Σημαίνει με απλά λόγια, ότι η νηστεία γίνεται, για να συναντήσω τον συνάνθρωπό μου, και μέσω αυτής της συνάντησης να συναντήσω στο πρόσωπό του τον ίδιο τον Θεό. Έτσι, νεκρώνω την αυταρέσκειά μου, την έγωπάθειά μου, γυμνάζω τον πνευματικό μου κόσμο, αρχίζω να αντιλαμβάνομαι ότι δεν είμαι μόνος πάνω στη γη, και ότι τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς δὲν ἀνήκουν μόνο σέ ἐμένα, αρχίζω να βλέπω την πραγματικότητα με ἄλλα μάτια, ἀναζητῶ τὸν Θεό, προσεύχομαι, γεμίζει ἡ ζωὴ μὲ τὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ. Αυτό πάει να πεί «νηστεία», και ὄχι ἀπλῶς ἀποχή ἢ ἀντικατάσταση τῆς τροφῆς μου.

Ἡ νηστεία συνδέεται μὲ τὸν σεβασμὸ ἀπέναντι στοῦ ἴδιου μου τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, ὅπως ἀκριβῶς ἡ Ἱεραποστολή συνδέεται μὲ τὸν σεβασμὸ ἀπέναντι σὲ κάθε ἀνθρώπινη δημιουργία. Αὐτὰ ὅλα πηγάζουν ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ζωὴ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἀλλῆλα καὶ ταυτόχρονα, μεταμόρφωσής της καὶ ἐκλήμψυσή της ἐν Χριστῷ. Ὁ Χριστὸς δὲν ἦρθε στὴ γῆ, γιὰ νὰ ἀφανίσει τὸν ἄνθρωπο, οὔτε ἀπλῶς γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσει· ἦρθε γιὰ τὸν ἐμπλουτίσει, νὰ τὸν κάνει θεό, νὰ τὸν καταστήσει ὅμοιο του, κατὰ χάρη, χαριστικά. Νά, λοιπόν, ἓνα πρῶτο παράδειγμα, πού δείχνει, τελικὰ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή δὲν εἶναι ἀπλῶς μετάβαση σ' ἓναν ξένο κόσμο, μὲ σκοπὸ τὴ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι κάτι πολὺ περισσότερο: εἶναι μαρτυρία ζωῆς, μιᾶς ζωῆς πού σέβεται τὸν ἄνθρωπο στὴν ὀλότητα του, μιᾶς ζωῆς πού καταγγέλλει κάθε διάβρωση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, μιᾶς ζωῆς πού ἀρνείται πεισματικά τὸν ἐγωισμό καὶ τὴν περιχαράκωση στοῦ ἀτομικοῦ συμφέρον.

Οἱ σύγχρονοι χριστιανοὶ τῆς Οὐγκάντα ψάλλουν τὴ θεία Λειτουργία στὴ δική τους γλῶσσα. Ἔχουν μάθει, φυσικά, καὶ ὀρισμένα μέλη στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα. Κατὰ κύριο λόγο ὅμως ψάλλουν στὴν τοπικὴ τους διάλεκτο. Γιατί ἄραγε; Διότι ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή δὲν ζητάει ἀπὸ τοὺς νεοφώτιστους νὰ προσαρμοστοῦν στοῦ μήνυμά της, ἀλλὰ ἀκολουθεῖ τὴν ἀκριβῶς ἀντίστροφη πορεία: προσαρμόζει τὸ μήνυμά της στὶς δικές τους ἀντιληπτικές παραστάσεις καὶ δεξιότητες. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ τὸ δεῦτερο στοιχεῖο πού διέπει τὴν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή. Ἐδῶ, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μιμεῖται τὸ παράδει-

Πάντα τὰ ἔδην

Στιγμιότυπα ἀπὸ παλαιότερες ἱεραποστολικές ἐξορμήσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Φιλιππων κ. Προκοπίου στὴν Οὐγκάντα (πάνω) καὶ στὴ Μαδαγασκάρη (κάτω)

γμα τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ὁ Χριστός πηγαίνει καί συναντᾷ τίς πόρνες καί τοὺς τελῶνες γιὰ νὰ τοὺς φέρει κοντά του, ἔτσι καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀγωνίζεται νὰ συναντήσῃ τὸν ἄλλο, πού δέν ἔχει ἀκούσει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καί προσπαθεῖ μέ κάθε μέσο νὰ μεταφέρει στὸν δικό του τρόπο ζωῆς τὸ μήνυμα γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή εἶναι μαρτυρία ζωῆς· μιᾶς ζωῆς πού τὴν χαρακτηρίζει ὁ πόθος τῆς συνάντησης μέ τὸν συνάνθρωπο· μιᾶς πορείας πού διέπεται ἀπὸ τὸ αἶσθημα εὐθύνης γιὰ τὴν εὐημερία καί τὴν εὐτυχία τοῦ πληθίου. Πολλές φορές, ἀρκετοὶ χριστιανοὶ ἀποροῦμε, γιὰ ποιό λόγο πολλοὶ συνάνθρωποὶ μας βρίσκονται μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας· γιὰ ποιό λόγο πολλοὶ νέοι ἄνθρωποι δέν ἔχουν διάθεση νὰ ἀκούσουν οὔτε μία λέξη ἀπὸ τὴ φωνή τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποροῦμε μέ τοὺς πάντες καί τὰ πάντα. Δέν ἀποροῦμε ὅμως μέ τὸν ἑαυτό μας. Ἐρωτοῦμε, γιατί ὀρισμένοι βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Νομίζω, ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν ὅλη κατάσταση διαφορετικά: νὰ ἐρωτήσουμε γιὰ ποιό λόγο ἐμεῖς εἴμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν νέων ἀνθρώπων, καί γενικότερα ὄλων ἐκείνων πού ἀντιπαθοῦν ἢ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή ἐδῶ ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ πολλὰ: ἐάν ἡ μετάγγιση τοῦ θεοῦ λόγου στίς ψυχές ἀνθρώπων, στοὺς ὁποίους ὁ λόγος αὐτός εἶναι ἐντελῶς ἀγνωστος, εἶναι ὑπόθεση πού ξεκινάει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς πνευματικῆς τῆς ζωῆς, καί ἄρα συνιστᾷ μαρτυρία τῆς βιοτῆς τῆς, τότε ἡ ζωὴ αὐτὴ ἔχει ὡς χάρισμα τὴν πρωτοβουλία τῆς συνάντησης μέ ἐκεῖνον πού εἶναι ἀμέτοχος τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακαίνισης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή κάνει πάντοτε τὸ πρῶτο βῆμα. Καί τοῦτο, διότι ὁ χριστιανός δέν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ ἐρμητικά κλεισμένη μέσα του. Ἡ ἀγάπην τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀγάπην πού σκορπίζεται, πού μοιράζεται, καί μέσω τῆς μοιρασιάς αὐτῆς τρέφει τὸν ἄνθρωπο καί τὸν ἐνώνει μέ τὸν Θεὸ καί τὸν συνάνθρωπο. Δέν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κύριος στὴ Θεία Εὐχαριστία, δηλ. τὸ Σῶμα του καί τὸ Αἷμα του, χαρακτηρίζεται ὡς «ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καί μηδέποτε δαπανώμενος ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἀγιάζων». Ὅσο καί νὰ μοιραστεῖ ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στίς ζωές

τῶν ἀνθρώπων δέν δαπανᾶται ποτέ, ἀλλὰ τουναντίον ἀγιάζει τοὺς πάντες.

Εἶδαμε, ἤδη, δύο πράγματα πού ἀποτελοῦν συστατικά στοιχεῖα τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς: τὸν σεβασμὸ στὴν πολιτισμικὴ ἰδιαιτερότητα τοῦ ἄλλου, καί τὴν ὑπαρξιακὴ ἀνάγκη γιὰ μία ἐν Χριστῷ συνάντηση μέ τὸν ἄλλο, μέ τὸν ἄλλο πού δέν μᾶς περιμένει, ἀλλὰ μᾶλλον, ἐμεῖς περιμένουμε τὴν ἀνταπόκρισή του στοῦ δικό μας κάλεσμα ἐν Χριστῷ. Αὐτὸ τὸ στοιχεῖο τῆς πρωτοβουλίας θὰ πρέπει νὰ μᾶς προβληματίσῃ ιδιαίτερα. Δείχνει κάτι πού κατέχει ἐξαιρετικὴ σπουδαιότητα: ὅτι ὁ χριστιανός βιώνει, δηλ. γεύεται τὸν Χριστό, καί στὴ συνέχει μεταφέρει ἀβίαστα αὐτὸ τὸ ὁποῖο διαπερνᾷ κάθε τμῆμα τῆς ὑπαρξίας του. Μέ ἄλλα λόγια: πρῶτα εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐμπειρία τῆς χάριτος καί ὕστερα κρίνεται ἐπαρκῆς ὁ λόγος πού περιγράφει τὴν ἐμπειρία αὐτή. Ὅσο ἀντιστρέψουμε λιγάκι τὴν πρόταση αὐτή, τί διατύπωση ἔχουμε τότε: Δέν μπορεῖς νὰ μιλήσῃς γιὰ τὸν Χριστό, ἐάν ἐσύ πρῶτα δέν ἔχεις βιώσει τὸν Χριστό. Δέν μπορεῖς νὰ κάνεις Ἱεραποστολή, ἐάν πρῶτα δέν ἔχεις ἀφήσει ἀπλόχερα τὸν Χριστό νὰ ὀρίζει τὴν ζωὴ σου. Ἀλλὰ ἂς προχωρήσουμε λίγο ἀκόμα στοῦ θεολογικοῦ περιεχόμενου αὐτῆς τῆς σκέψης: Ὅταν βιώνεις τὸν Χριστό, τότε ἀβίαστα, χωρὶς κᾶν νὰ τὸ καταλάβεις, μαρτυρεῖς τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πάνω στὴ γῆ. Γίνεσαι αὐτὸ πού ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὀνομάζει «ἔσοπτρον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ». Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἔσοπτρον; Εἶναι κάτι σάν τὰ καθρεπτάκια πού χρησιμοποιοῦν οἱ ὀρειβάτες γιὰ νὰ κάνουν σιγὰ. Τὰ καθρεπτάκια αὐτὰ στρέφονται πρὸς τὸν ἥλιον καί ἀντανεκλοῦν τίς ἀκτίνες του, ἔτσι ὥστε οἱ ὀρειβάτες νὰ μποροῦν νὰ στείλουν κάποιο μήνυμα ἀπὸ πολὺ μακρινὴ ἀπόσταση, ὅταν βρίσκονται σὲ κατάσταση ἔκτακτης ἀνάγκης. Τὸ φῶς πού ἀντανεκλοῦται ἀπὸ τὰ καθρεπτάκια αὐτὰ εἶναι τόσο ἐκτυφλωτικὸ, ὅσο καί οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Καί ἔτσι ἡ μετάδοση τοῦ μηνύματος. Ἐτσι καί ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει ἐμπειρία τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀκτινοβολεῖ τὴν χάριτὸς τοῦ Θεοῦ παντοῦ. Ἡ ζωὴ του γίνεται ἡ καλύτερη πιστοποίηση τῆς ὑπαρξίας τοῦ Θεοῦ. Καί ἡ ἀγίασμένη αὐτὴ ζωὴ, γίνεται πόλις ἔλξης γιὰ τοὺς ἄλλους. Μετατρέπεται στὴν καλύτερη Ἱεραποστολή.

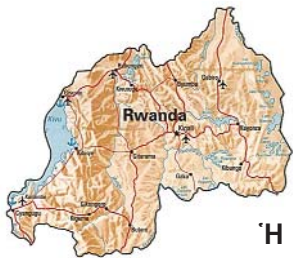
Πολλές φορές αγωνιούμε και σκεφτόμαστε τρόπους για να μιλήσουμε στους συνανθρώπους μας για τον Χριστό. Αυτό είναι όπωσδήποτε θεμιτό. Μήπως, τελικά, το πρώτο πράγμα, για το οποίο θα έπρεπε να προβληματιστούμε, είναι το πώς θα μιλήσουμε στον Θεό για εμάς; Τί έννοω; Μήπως, αντί να επιδιώκουμε να αλληλάξουμε τους άλλους, μήπως, αρχικά, θα έπρεπε να ξεκινήσουμε από την αλληλαγή του έαυτού μας; Οι μεγαλύτερες, οι πιο κοσμοϊστορικές αλληλαγές διαδραματίζονται στο κέντρο της ανθρώπινης ύπαρξης, στα άνεξιχνίαστα βάθη του κάθε άνεπανάληπτου ανθρώπινου προσώπου. Ἐς θυμηθοῦμε τά λόγια τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου: «Εἰρηνεύσον ἐν σεαυτῷ, καί εἰρηνεύσει σοί ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ», δηλ. «ἄς εἰρηνεύσεις μέσα σου μέ τήν εἰρήνην πού δίνει ὁ Θεός, καί τότε θά ἀπλωθεῖ ἡ εἰρήνη αὐτή παντοῦ γύρω σου».

Ὅταν διαβάζουμε στήν Ἁγία Γραφή τά λόγια τοῦ Χριστοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου ἔχει μεγαλύτερη ἀξία ἀπ' ὅλα τά πλοῦτη τοῦ κόσμου, βλ. τή φράση: «τί γάρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος ἐάν τόν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τήν δέ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλληλα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Μτ. 16,26), ἐννοοῦμε ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ εἶναι σπουδαιότερη ἀπό κάθε ἐπίγειο πράγμα αὐτοῦ τοῦ κόσμου, καί ὡς ἐκ τούτου, μέσα στήν ψυχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου μποροῦν νά γίνουν τόσο μεγάλες αλληλαγές, οἱ ὁποῖες δύνανται νά ἐπιφέρουν ἀλληλαγή σέ ὅλον τόν κόσμο! Δεῖτε τί ἔκανε ἕνας ἀπόστολος Παῦλος, ἕνας Ἰωάννης Χρυσόστομος, ἕνας Μέγας Ἀθανάσιος, ἕνας Μέγας Βασίλειος, δεῖτε πόσες καρδιές ἀνέπαυσε καί εἰρηνεύσε ἕνας ἅγιος Νεκτάριος, ἕνας ὁσιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης καί ἕνας ὁσιος Πορφύριος ὁ Κausοκαλυβίτης! Ἡ ἀλληλαγή πού ἔγινε μέσα στίς καρδιές τους, ἔφερε τό φῶς τοῦ Χριστοῦ καί στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πνευματικὴ προκοπὴ καί ὁ ἁγιασμός τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι τελικά ἡ πρώτη καί ἡ κατεξοχὴν Ἱεραποστολή. Καί μέ τό σκεπτικό αὐτό, ὁ χριστιανός δέν μπορεῖ νά ζήσει διαφορετικά, παρά νά εἶναι συνεχῶς ἕνας Ἱεραπόστολος, διότι δέν μπορεῖ νά ζήσει μέ κανέναν ἄλλο τρόπο, παρά νά ζεῖ ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας, μπολιασμένος στήν ἁγιαστικὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ στήν Α' Πρὸς Κο-

ρινθίους ἐπιστολὴ τοῦ ὅτι: «ἐάν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοί καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοί ἐπίκειται· οὐαί δέ μοί ἐστὶν ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι·» (Α' Κορ. 9, 16), δηλ. « Ἐν κηρύττω τό Εὐαγγέλιο, αὐτό δέν ἀποτελεῖ γιά μένα αἰτία γιά καύχηση, ἀλλὰ μοῦ ἐπιβάλλεται ὡς ἀνάγκη. Ἄλιμονό μου, ἂν δέν κηρύττω τό Εὐαγγέλιο».

Κλείνοντας, ὕστερα ἀπό ὅσα μόλις ἀναφέρθηκαν, ἔγινε, μάλλον, ἀπόλυτα σαφές, τό νόημα πού κομίζει ὁ τίτλος τῆς παρούσας εἰσήγησης: «Ἡ Ἱεραποστολή ὡς μαρτυρία ζωῆς». Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανός, δέν ἔχει ἄλλη ἐπιλογή, παρά νά ζεῖ ὡς φῶς καί ἄλλας τῆς γῆς, δηλ. ὡς παρουσία πού νά παραπέμπει στήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἐφόσον ζεῖς ἐν Χριστῷ, εἶσαι μάρτυρας τῆς παρουσίας του πάνω στή γῆ, καί ἄρα Ἱεραπόστολος. Καί δέν ὑπάρχει καλύτερος τρόπος νά πιστοποιήσεις τήν ἀλήθεια καί τήν ἀποτελεσματικότητά τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, παρά φανερώνοντας τά ἀποτελέσματα τῆς στήν ἴδια σου τήν ζωή.

Κάθε ὀρθόδοξη Ἱεραποστολικὴ προσπάθεια δέν εἶναι μία προσπάθεια ἐπιβολῆς μιᾶς γνώμης πού ἔχουμε ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί γιά τόν Θεό. Ἐξοι! Εἶναι κάτι πολύ περισσότερο: εἶναι ἡ φανέρωση τῆς ἴδιας μας τῆς ζωῆς, ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἡ ζωὴ αὐτὴ φανερώνεται μέσα στήν εὐχαριστιακὴ ἐμπειρία τῆς Θεῆς Λειτουργίας. Ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι τρόπος ζωῆς καί ὄχι ὁμιλος, οὔτε σύλληλος, οὔτε μία ἀπλή συσσώρευση ἀνθρώπων μέ κοινές ἰδέες, οὔτε μία φιλανθρωπικὴ ἢ κοινωνικὴ ὀργάνωση. Εἶναι Σῶμα Χριστοῦ πού ζεῖ καί γεύεται τήν κοινὴ χάρη. Γι' αὐτό καί ὑποστηρίζουμε ὅτι ὁ Χριστός δέν ἤρθε στόν κόσμο, ἀπλῶς καί μόνο, γιά νά φέρει τά ὑλικά ἀγαθὰ σέ ὅσους τά στεροῦνται. Βέβαια, τό κάνει καί αὐτό ἀβίαστα. Καί ἡ Ἐκκλησία ἐκτελεῖ ἀβίαστα τό φιλανθρωπικό τῆς ἔργο. Ὅμως αὐτό δέν εἶναι τό πρώτο. Τό πρώτο καί τό σημαντικότερο εἶναι ἡ ἀλληλαγή τῆς ὑπάρξεώς μας. Ἐκεῖ, ὅπου τίποτα δέν μπορεῖ νά μετρηθεῖ μέ χρήματα ἢ μέ κάθε ἄλλο ὑλικό μέσο. Τό πρώτο καί σπουδαιότερο εἶναι ἡ σωτηρία μας, δηλ. νά διατηρηθοῦμε σώοι, ἀκέραιοι, χωρὶς νά ἀλλοτριωθεῖ οὔτε τό σῶμα μας οὔτε καί τό πνεῦμα, ἀλλὰ νά ἐκλημπρυνθεῖ μέσα στή Φωτοχυσία τῆς χάρης τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Θύρα εὐαγγελισμοῦ καί σωτηρίας

Ἡ παρουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στή Ρουάντα εἶναι πλέον πραγματικότητα. Μπορεῖ ἀκόμη νά μὴν ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἐπίσημα ἀπὸ τίς κρατικές ὑπηρεσίες, νά μὴ διαθέτει ἔστω καί ἓναν ὀλοκληρωμένο ναό, ὅπως ἐπίσης καί κάποιες ὑποτυπώδεις κτιριακές ἐγκαταστάσεις στίς ὁποῖες θά μπορούσε νά στεγαστεῖ ἓνα πρῶτο ἱεραποστολικό κέντρο, ἀλλὰ τήν ὕπαρξή της μαρτυροῦν ἐμφαντικά τά πρῶτα βαπτισμένα μέλη της. Οἱ Ρουαντέζοι Ὁρθόδοξοι δέν εἶναι πιά μεμονομένα καί διασκορπισμένα πρόσωπα, ἀλλὰ πιστοί πού ἤδη ἄρχισαν νά συγκροτοῦν τίς δικές τους ἐνοριακές κοινότητες ὡς «μέλη ἐκ μέρους» (Κορ. Α' 12,27), πού καταθέτουν τή δική τους συλλογική μαρτυρία στόν τόπο τους καί ὡς μέλη τοῦ Σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑψώνουν τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Γιά κάποιους, ἴσως, τό γεγονός νά μὴν ἔχει ἰδιαιτέρη σημασία. Γιά ἄλλους νά κατανοεῖται ἀπλῶς ὡς μιά ποσοτική αὐξηση καί γεωγραφική ἐπέκταση τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιά τοὺς Ρουαντέζους νεοφώτιστους, βέβαια, οἱ ἀπόψεις αὐτές εἶναι παντελῶς ἀδιάφορες. Γιά ἐκείνους ἡ συνειδητή ἐνταξή τους στήν Ἐκκλησία σημαίνει φῶς, ἀλήθεια καί ἀνάσταση στή Ζωή τους. Σχεδόν τό σύνολο τῶν νεοφώτιστων ἀποτελοῦσαν μέχρι πρὶν λίγο καιρό ὀργανωμένες κοινότητες διάφορων προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν. Γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἄκουσαν γιά πρώτη φορά πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια.

Ἡ τακτική πού ἀκολουθεῖται στίς περισσότερες περιπτώσεις ἀπὸ τήν πανσπερμία τῶν Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν πού δραστηριοποιοῦνται «ιεραποστολικά» στήν Ἀφρική, εἶναι ἡ μαζική καί ἀπροϋπόθετη εἰσδοχή καί ἐνσωμάτωση στοὺς κόλπους τους, ὁμάδων καί κοινοτήτων πού ἀποκόπτονται ἀπὸ ἄλλες ὁμολογίες. Οἱ λόγοι πού ὀδηγοῦν κάποιους ἀνθρώπους στήν ἀποτείνηση ἀπὸ τήν «ἐκκλησία» στήν ὁποία ἀνῆκαν μέχρι λίγο καιρό πρὶν, ἀλλὰ καί τό αἴτημά τους γιά ἐνσωμάτωση σέ

κάποια ἄλλη, ἀσφαλῶς, θά πρέπει νά διερευνεῖται μέ ἰδιαίτερη σύνεση καί μεθοδικότητα.

Μέ δεδομένη αὐτή τήν πολυετή συνήθεια καί ἐμπειρία, ἡ ἐπιλογή τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μπουρούντι καί Ρουάντας κ. Ἰννοκεντίου, προξένησε ἐντύπωση ἢ ἀκόμη καί κάποια ἐρωτηματικά. Οἱ ποιμένες καί γενικά οἱ ἐπικεφαλῆς διαφόρων ἀποσπασμένων ὁμάδων, ἀσφαλῶς, θά ἀπογοτεῦθηκαν ὅταν διαπίστωσαν πὼς δέν εἶναι δυνατή ἡ ἄνευ ὄρων καί προϋποθέσεων ἀποδοχή τους ἀπὸ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐνδεχομένως νά θεωροῦσαν ἀναμενόμενο κάποιον πανηγυρισμό γιά τήν ἀπρόσμενη ἀριθμητική αὐξηση τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας στή χώρα τους. Πίστευαν, ἴσως, ὅτι οἱ ἴδιοι ἐπρόκειτο νά τοποθετηθοῦν σέ κάποιες τιμητικές θέσεις καί πὼς θά ἀπολάμβαναν ἰδιαίτερη ἀναγνώριση καί ἀξιομάτων. Ὁ Ἐπίσκοπος ἐγκαίρως διαμήνυσε πρὸς ὅλους ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δέν υἱοθετεῖ τή λογική τῶν μετρήσιμων μεγεθῶν, κυρίως, ὅταν πρόκειται γιά τόσο εὐαίσθητα θέματα, πού ἀφοροῦν στή θρησκευτική ζωή τῶν ἀνθρώπων καί τό ἔργο τῆς σωτηρίας τους ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Κατέστησε ἀπολύτως σαφές, ὅτι στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρωταρχική καί σημαίνουσα θέση κατέχει κάθε πρόσωπο, ὅποιο κι ἂν εἶναι αὐτό, ἐφόσον εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἀπολαμβάνοντας

Τελώντας τό Βάπτισμα σέ πρόχειρη κατασκευή

του σεβασμού, της τιμής και της αναγνώρισης των αλλήλων. Η επιμονή του Έπισκόπου σε αυτό το απόλυτο και άδιαμφισβήτητο αξίωμα της πίστεώς μας, μπορεί άρχικά να δυσαρέστησε όρισμένους, εκτιμήθηκε όμως πολύ από το σύνολο των μελών των προτεσταντικών κοινοτήτων που προσέγγισαν την Έκκλησία. Πρόκειται για τους ανθρώπους εκείνους που στη συνέχεια θέλησαν να ένταχθούν στο σώμα των κατηχομένων.

Στην αρχή οι συναντήσεις και οι συζητήσεις του Έπισκόπου με τους τοπικούς ηγέτες και τους ανθρώπους τους, είχαν διερευνητικό και ενημερωτικό χαρακτήρα. Εντύπωση προκάλεσε το γεγονός ότι σχεδόν κανείς δεν γνώριζε περί της ύπαρξης της Ορθόδοξης Έκκλησίας. Κάποιοι –στην καλύτερη περίπτωση– είχαν ακούσει μόνο ότι οι Έλληνες και οι Ρώσοι ανήκουν σε αυτήν. Οι συζητήσεις με την πάροδο του χρόνου άρχισαν να παίρνουν χαρακτήρα κατηχήσεων. Ο Θεοφιλέστατος πιστός στο λόγο του Ευαγγελίου: «Οὔτοι εἰσὶν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες, τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ» (Λουκ. 8,15), ποτέ δεν θέλησε να πιέσει πρόσωπα και καταστάσεις. Μετέθετε πάντοτε για το μέλλον τα αιτήματα των πλέον αυθορμητών να βαπτισθούν, και να γίνουν ολοκληρωμένα μέλη της Έκκλησίας, ώστε η οποιαδήποτε απόφασή τους να είναι αποτέλεσμα γνώσης και απόλυτα ώριμης επιλογής.

Τό γεγονός ότι η έδρα της Έπισκοπής βρίσκεται μακριά, στο πλησιόχωρο κράτος του Μπουρούντι, αλλά και με δεδομένο πως η Έκκλησία δεν διαθέτει κάποιο κατάλυμα στη Ρουάντα, δεν αφήνει πολλά περιθώρια για τακτικές επισκέψεις ώστε να αναπτυχθεί η διακονία της κατήχησης. Όλες οι συναντήσεις που έγιναν ήταν περιστασιακές. Οι περισσότερες από αυτές είχαν μακρά διάρκεια και ολοκληρώνονταν μετά τα μεσάνυχτα. Αξιοθαύμαστο ήταν ότι οι περισσότεροι άνθρωποι παρέμεναν μέχρι εκείνες τις προχωρημένες ώρες, για να ακούσουν και να μάθουν για την Ορθοδοξία. Έφόσον η Έπισκοπή δεν διαθέτει κάποιο οίκημα, οι συζητήσεις γίνονταν σε κάποια λασποκαλύβα

Όμαδικός γάμος από τον Θεοφ. Έπίσκοπο κ. Ίννοκέντιο μετά το μυστήριο του Βαπτίσματος

που χρησιμοποιούσαν μέχρι πρόσφατα οι αγγλικοί για τις συνάξεις τους.

Μετά το περασμένο Πάσχα και για περισσότερο από ένα μήνα, δόθηκε η δυνατότητα οι κατηχητικές συγκεντρώσεις να είναι καθημερινές και να περιλάβουν και τις τρεις βασικές κοινότητες της Ρουάντας, στις οποίες είχε εκδηλωθεί τό ενδιαφέρον της γνωριμίας με την Έκκλησία. Η άθρωα προσέλευση και η συμμετοχή των κατηχομένων, ήταν όντως αξιοσημείωτη τόσο σε αριθμητικό επίπεδο, όσο και στην υψηλή ποιότητα της συζήτησης που ακολουθούσε μετά από κάθε μάθημα. Όρισμένες από τις κατηχητικές συναθροίσεις είχαν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και απαιτήσεις, καθώς για τις απαντήσεις θά έπρεπε να λαμβάνεται σοβαρά υπ' όψιν τό προτεσταντικό εκκλησιαστικό υπόβαθρο της πλειοψηφίας των κατηχομένων. Θά έπρεπε, επίσης, να συνοπολογίζεται πάντοτε και η πολυποικιλότητα των όμολογιών από τις οποίες προέρχονταν οι άνθρωποι.

Ανάμεσα στους κατηχομένους ήταν αγγλικοί, ευαγγελικοί, βαπτιστές, ρουθηρανοί, μεθοδιστές, σαββατιστές, πεντηκοστιανοί διαφόρων ομάδων και χαρισματικοί. Είναι σαφές ότι οι απαντήσεις πάνω σε θέματα όπως αυτά που αφορούν στην τιμή του προσώπου της Υπεραγίας Θεοτόκου και των Αγίων της Έκκλησίας, του σεβασμού στις ιερές εικόνες και στα θρησκευτικά σύμβολα, των μυστηρίων, της ιερωσύνης κ.λπ., απαιτούσαν βαθιά κατανόηση, σαφήνεια και πειστική βιβλική,

ἐκκλησιαστική καί ἱστορική τεκμηρίωση. Οἱ ἐρωτήσεις τῶν κατηχουμένων ἦταν πολλές καί ἐνδιαφέρουσες.

Οἱ ἐπίμοχθες καί ἐντατικές κατηχητικές προσπάθειες αὐτῆς τῆς περιόδου, ὀλοκληρώθηκαν μέ τό βάπτισμα τῶν πρώην παστόρων, τήν παραμονή τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στή Μπουζουμπούρα τοῦ Μπουρούντι, ὅπου βρίσκεται καί ἡ ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς.

Μαζί τους βαπτίσθηκαν καί οἱ γυναῖκες τους, τά παιδιά τους καθώς καί οἱ πιο στενοί συνεργάτες τους. Τοῦ βαπτίσματος ἀκολούθησε ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου τους. Ἀνήμερα τῆς Πεντηκοστῆς οἱ νεοφώτιστοι ἔλαβαν τή θεία Κοινωνία καί τήν ἐπομένη τελέσθηκε ἡ πρώτη θεία Λειτουργία στή γλώσσα τους, πού εἶναι ἡ κύνια-ρουάντα, μέ λειτουργό τόν Ρουαντέζο στήν καταγωγή π. Γεώργιο. Στή διάρκεια τῆς κατήχησης εἶχαν μάθει νά ψάλλουν τοὺς βασικούς ὕμνους τῆς θείας Λειτουργίας, τοὺς ὁποίους καί ἀπέδωσαν μέ κατάνυξη.

Οἱ πρώτοι νεόφοιτοι Ρουαντέζοι Ὁρθόδοξοι, πνευματικά περιχαρεῖς καί μέ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης γιά τίς δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπέστρεψαν στήν πατρίδα τους. Ἀναχώρησαν ἀπό τό Μπουρούντι διαβεβαιώνοντας ὅτι πηγαίνουν νά ἐτοιμάσουν τόν τόπο γιά τήν βάπτισμα καί τῶν ὑπολοίπων κατηχηθέντων, πού περιμένουν μέ ἀνυπομονησία ὡς θεῖο δῶρο τήν ἔνταξή τους στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰννοκέντιος γνωρίζει προσωπικά καθέναν ἐξ αὐτῶν πού πρόκειται νά βαπτισθοῦν, ἀλλὰ καί ἐκεῖνοι αὐτόν. Ἡ ὁμαδική βάπτισμά τους θά γίνῃ σέ παρακείμενο τῶν κοινοτήτων τους ποταμό. Προσευχή ὄλων μας εἶναι νά βρεθεῖ ὁ χριστιανός ἐκεῖνος πού

θά προσφερθεῖ νά ἀναλάβῃ τά ἔξοδα τῆς ἀνέγερσης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ στή χώρα. Ἀπό φιλάδελφες προσφορές κάποιων εὐσεβῶν Ἑλλήνων, ἤδη ἀγοράσθηκε τό οἰκόπεδο, γιά νά κτισθεῖ ὁ ναός ἐκεῖ πού βρίσκεται ἡ πλέον εὐάριθμη κοινότητα πιστῶν καί κατηχουμένων.

Στήν πρωτεύουσα τῆς Ρουάντας τό Κιγκάλι, ἡ θεία Λειτουργία τελεῖται ἤδη μιά φορά τό μήνα. Ὁ χώρος ὑποδοχῆς τῆς μονοκατοικίας τήν ὁποία ἔχει

ἐνοικιάσει ἡ Ἐπισκοπή στή χώρα –πού ἔχει δηλωθεῖ καί ὡς ἔδρα της– τήν ἡμέρα τῆς πραγματοποίησης τῆς θείας Εὐχαριστίας, διαμορφώνεται κατάλληλα ὥστε νά καλύψει τή συγκεκριμένη λατρευτική ἀνάγκη. Σέ μιά πρόσφατη θεία Λειτουργία, συμμετείχαν ἀπό κοινοῦ μέ τοὺς ντόπιους πιστοὺς καί

κατηχούμενους, πού ἔφτασαν ἀπό πολύ μακριά καί οἱ οἰκογένειες κάποιων Ρώσων πού ζοῦν καί ἐργάζονται στό Κιγκάλι. Ὅλοι μαζί βίωσαν ὡς ἐν Χριστῷ ἀδελφοί τήν οἰκουμενική διάσταση τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ τοπική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στή Ρουάντα, δυστυχῶς, δέν διαθέτει τήν ἐπαρκή καί κατάλληλη ὑποδομή στήν πρωτεύουσα τῆς χώρας, πού θά τῆς ἔδινε τή δυνατότητα νά κάνει πιο ἐμφανή τήν παρουσία καί τή μαρτυρία της στόν πονεμένο αὐτό τόπο. Εἶναι βέβαιο ὅτι θά εὑρίσκε πολλὰ εὐήκοα ὦτα καί θά προσέφερε εἰρήνη καί ἀνάπαυση σέ ἀνθρώπους πού τήν ἔχουν ἀνάγκη. Ἡ παρουσία της, ὅμως, καί ἡ ταχύτατη ἀνάπτυξή της, φανερώνει τόν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι: «Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαί... εἶχον εἰρήνην οἰκοδομοῦμεναι καί πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καί τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο» (Πράξ. 9,31).

“Α”

Υπαίθρια θεία Λειτουργία στή Ρουάντα

Ἑβδομάδα ἑορτασικῶν ἐκδηλώσεων στήν Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου ἀποστόλου καί εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, ἡ Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης διοργάνωσε ἐπίκαιρες ἐκδηλώσεις ἀπό 24/4 ἕως 29/4/2015.

Τήν Παρασκευή 24/4 στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἀρχαγγέλων στό Μαπούτο, ἔγινε ἀρχιερατικός Ἑσπερινός κατά τή διάρκεια τοῦ ὁποίου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης μίλησε γιά τήν δισηχιλιόχρονη παρουσία τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στήν Ἀφρικανική Ἥπειρο.

Τήν Κυριακή 26/4 στόν ἴδιο Ναό μέ θρησκευτική κατάλυση τελέστηκε θεία Λειτουργία. Μετά τό τέλος τῆς εὐχαριστιακῆς σύναξης κληῆρος καί λαός, μεταφέροντας τά ἱερά λείψανα τοῦ ἁγίου Μάρκου καί τοῦ ἁγίου Γεωργίου, κατευθύνθηκαν στό νεόδμητο ἱεραποστολικό καί πνευματικό κέντρο, ὅπου καί ἀναπέμφθηκε δέση.

Ἀκολουθῶς ἡ πομπή κατευθύνθηκε στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἐπιστρέφοντας στό Ναό ἔγινε Ἀρτοκλασία καί Τρισάγιο ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποιοί σφαγιάσθηκαν τοὺς τελευταίους μῆνες στή Μέση Ἀνατολή καί τήν Ἀφρική.

Τήν Δευτέρα 27/4 ἡ Ὁρθόδοξη Κοινότητα τῆς Μοζαμβίκης εἶχε τήν εὐκαιρία νά ἐπικοινωνήσῃ διαδικτυακά –γιά περίπου μία ὥρα– μέ τήν Ἑνορία τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Καραβά Πειραιῶς. Μέ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καί συμπαραστάσης, ἔγινε ἀνταλλαγή ἐμπειριῶν τῶν δύο ὁμόδοξων ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων.

Τήν Τρίτη 28/4 οἱ κληρικοί καί οἱ λαϊκοί συνεργάτες τῆς Ἐπισκοπῆς συναντήθηκαν καί δόθηκε σέ ὄλους ἡ δυνατότητα τῆς συνεργασίας καί τῆς ἀνταλλαγῆς χρήσιμων ἀπόψεων, γύρω ἀπό τό ἱεραποστολικό ἔργο πού πραγματοποιήθηκε μέχρι τώρα, καθώς καί ὁ προγραμματισμός τῶν ἐπόμενων κατηχητικῶν καί ἱεραποστολικῶν δράσεων. Ὁ π. Ἀθανάσιος Ἀκούντα καί π. Σπυρίδων Τσιμούρης, ἐκπροσωπώντας τήν Ἐπισκοπή μας, ἔδωσαν διαλέξεις στά ἱερατικά σεμινάρια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τῶν Ἀγγλικανῶν, μέ θέματα πού ἀφοροῦν στήν ἱστορία

τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Ἀφρική καί στήν Ὁρθόδοξη λατρεία καί τέχνη.

Τήν Τετάρτη 29/4 πραγματοποιήθηκε ἡ καταληκτική ἑορτασική ἐκδήλωση πού ἦταν ἀφιερωμένη στόν ἀπόστολο Μᾶρκο. Κατά τήν ἔναρξη ἀναγνώστηκε ἀπό τόν ἐπίχωρο Ἐπίσκοπο, σχετικό μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β'. Μετά ἀπό τοὺς σύντομους χαιρετισμούς ἐκπροσώπων διαφόρων φορέων, ἀκολούθησαν οἱ ὁμιλίες στήν Πορτογαλική καί Ἀγγλική γλῶσσα. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἀθανάσιος Ἀκούντα παρουσίασε στό ἀκροατήριό τό θέμα: «Ἡ ἐπιρροή τοῦ ἀποστόλου καί εὐαγγελιστοῦ Μάρκου στήν Ἀφρικανική Ἥπειρο», ἐνῶ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Τσιμούρης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ἀνέπτυξε τό θέμα: «Ἐκκλησία – ἡ ζωντανή σχέση Θεοῦ καί ἀνθρώπου».

Στή συνέχεια ὁ Θεοφιλέστατος ἐγκαινίασε τήν ἐκθεση ἐκκλησιαστικῆς τέχνης στό παρακείμενο ἱεραποστολικό Κέντρο τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅπου ὁ π. Σπυρίδων εἰσηγήθηκε τό θέμα: «Ἡ ἱστορία καί ἡ θεολογία τῆς βυζαντινῆς εἰκόνας».

Τίς ἐκδηλώσεις ἔκλεισε ὁ Ἐπίσκοπος κ. Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε θερμά ὄλους τοὺς συντελεστές τοῦ προγράμματος τῶν ἡμερῶν, ἀλλά καί ὄλους ὅσοι μέ ποικίλους τρόπους, ἠθικούς καί ὑλικούς, συνέδραμαν καί συνδράμουν τό δύσκολο εὐαγγελιστικό, ποιμαντικό καί φιλανθρωπικό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης

ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ...

Βαπτίζεται ο δούλος του Θεού Πορφύριος!

Είναι ο πρώτος Κορεάτης που παίρνει το όνομα Πορφύριος μετά την αγιοκατάταξη του αγίου Πορφυρίου του Κουσοκαλυβίτου.

Ο μικρός Πορφύριος, γιός του Νικόλαου Χάν και της Ευαγγελίας Κίμ, έγγονός του π. Άλεξάνδρου και της πρεσβυτέρας Παταπίας από την ένορία μας «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» στο Πουσάν.

Τό όνομα δέν δόθηκε τυχαία. Κατά τά έτη τών σπουδών του λαϊκού τότε π. Άλεξάνδρου και της Παταπίας στην Άθίνα έπισκέφθηκαν τόν Γέροντα Πορφύριο στό κελί του στόν Ώρωπό, γιά νά πάρουν τήν ευχή του και νά του ποϋν τόν νόνο της άτεκνίας τους. Ο Γέροντας Πορφύριος τούς παρηγόρησε και προέβλεψε τήν γέννηση του πρώτου τους παιδιού Νικολάου. Έτσι σήμερα παππούς, γιαγιά και γονείς πρόσφεραν στόν άγιο Πορφύριο, ως «άντίδωρον», τόν μικρό Πορφύριο.

Μετά τήν έκδοση στά κορεατικά του σπουδαίου βιβλίου «Άγιο Πορφυρίου: Βίος και Λόγοι» της Ίερας Μονής Χρυσοπηγής Χανίων, οι Κορεάτες γνωρίζουν και εύλαβούνται πολύ τόν άγιο Πορφύριο. Και τόν νιώθουν κοντά τους γιατί στό τελευταίο μέρος του βιβλίου, ως παράρτημα, έχει προστεθεί τό κεφάλαιο «Ο άγιος Πορφύριος και η Κορέα»,

στό όποιο αναφέρονται θαυμαστές έπεμβάσεις και έπισκέψεις του Άγίου στην Κορέα.

Άγιε Πορφύριε, που όταν βρισκόσουν άκόμη στην γή, ήρθες στην Κορέα τόσες πολλές φορές, νοερως μέ τό χάρισμα που δίδετες, Σέ παρακαλούμε μήν ξεχνάς «ως παρηρσίαν έχων πολλήν», τήν έν Κορέα Έκκλησία μας, άλλά και όλες τίς ανά τόν κόσμο Όρθόδοξες Ίεραποστολές.

Η βάπτιση του μικρού Πορφύριου είχε προγραμματισθεί για τίς 16.00 τό άπόγευμα του Σαββάτου. Άλλά η μεγάλη έταιρεία στην όποια εργάζεται ο πατέρας τόν υποχρέωσε νά εργασθεί και τό Σάββατο. Έτσι μετατέθηκε η ώρα της βάπτισης μετά τη δουλειά στις 18.00 μ.μ. Άλλά και στις 6 ο πατέρας ήταν άκόμη στην ύπηρεσία του. Έφθασε τελικά, μετά από άγώνα δρόμου, στό ναό γύρω στις 19.00 μετά, δηλαδή, τήν Βάπτιση και τό Χρίσμα, τήν ώρα της Άποθούσεως και της Τριχοκουρίας. Στην ώρα της άναμνηστικής οικογενειακής φωτογραφίας και πάλι ο πατέρας έλειπε. Στόν νάρθηκα μιλούσε στό τηλέφωνο μέ τήν έταιρεία του!

Όταν σε καλεί η έταιρεία σου ΠΡΕΠΕΙ άπαραίτητως νά άπαντήσεις. Δέν μπορείς νά έχεις τό κινητό σου κλειστό. Δέν υπάρχει δικαιολογία. Τί νά πείς;

“Οτι βαπτίζεται τό παιδί σου; Καταρχήν αυτό άκούγεται ως «ξένον άκουσμα» στον προϊστάμενο τής εταιρείας. Τό ΜΟΝΟ πού καταλαβαίνει είναι ή νοσηλεία κάποιου στο νοσοκομείο. Ότιδήποτε άλλο εάν φέρεις ως δικαιολογία θεωρείσαι ως άδικαιολόγητα άπών, πού μπορεί νά σοϋ κοστίσει τήν θέση εργασίας του.

Ό εργαζόμενος σέ μία μεγάλη εταιρεία στήν “Ανω Άνατολή και όχι μόνον δέν έχει προσωπική ζωή. Ζει και κινείται στους ρυθμούς τής εταιρείας του. Καθημερινά γίνεται «πλήση έγκεφάλου» ότι άνήκεις στήν «τάδε» και όχι στήν «τάδε» εταιρεία. Καί «πρέπει νά νιώθεις υπερήφανος γι’ αυτό»! Στήν εταιρεία χρωστώ τα πάντα. Χωρίς τήν εταιρεία είσαι ένα «τίποτα». Γι’ αυτό ξυπνάει και κοιμάται ό εργαζόμενος μέ τό άγχος τής απόλυσης, πού σημαίνει τήν καταστροφή του.

Αυτή είναι, δυστυχώς, ή σκληρή πραγματικότητα των μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών, στίς όποιες κάνουν τόσους κόπους και θυσίες οι νέοι νά βροϋν μία θέση. Κι όταν τήν βροϋν, εξασφαλίζουν, καλό μισθό, μεγάλο σπίτι, ακριβό αυτοκίνητο, ιατρική περίθαλψη και σίγουρη σύνταξη. Η εταιρεία τους δίνει όλα αυτά, αλλά τούς παίρνει άσυγκρίτως περισσότερα. Τους παίρνει τό πολύτιμο αγαθό τής έλευθερίας, τής οικογενειακής επικοινωνίας, τής ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Τους κάνει σκλάβους της. Ό εργαζόμενος δέν έχει έλεύθερο χρόνο. Άκόμη και στίς διακοπές του (μιας εβδομάδος τό πολύ τόν χρόνο στήν “Ανω Άνατολή) ή εταιρεία, εάν χρειαστεί, μπορεί νά τόν καλέσει και ΠΡΕΠΕΙ νά δώσει τό παρών. Άλλιώς χάνει τήν προστασία του «θεοϋ» του, στον όποιο όφείλει απόλυτη υπακοή και πειθαρχία. Αυτή είναι ή νεοειδωλοπατρία τής νέας τάξης πραγμάτων. Η εταιρεία είναι πάνω άπ’ όλα: από τόν/τήν σύζυγο, τά παιδιά, τους συγγενείς, τους φίλους. Η εταιρεία και όχι ό Θεός είναι τό πών!

Τά ψυχολογικά και όλα τά κοινωνικά προβλήματα πού προκαλούνται από τόν σύγχρονο και άπάνθρωπο αυτό τρόπο εργασίας είναι πολλά και δυσεπίλυτα. “Ετσι μπορεί νά έρμηνευτεί τό ύψηλό-

τατο ποσοστό αυτοκτονιών στήν “Ανω Άνατολή. Καταλαβαίνει όμως κανείς και τά τεράστια ποιμαντικά προβλήματα πού προκαλούνται από τό εργασιακό πρόβλημα. Πώς μπορείς νά προγραμματίσεις λατρευτικές και άλλες ευκαιρίες πνευματικής οικοδομής σέ μία κοινωνία πού λατρεύει τόν θεό-δουλειά; Πώς μπορείς νά πεις στους νέους νά συμμετάσχουν στήν λατρεία και τή ζωή τής Έκκλησίας; Φαντάζεσθε τόν πόνο του παπα πατέρα νά βαπτίζει τό πρώτο έγγονάκι του χωρίς τή συμμετοχή του παιδιού του!

Οι τεχνοκράτες πολλά χρόνια πριν εργάστηκαν συστηματικώς και «άνεπαισθήτως» γιά νά φτιάξουν ένα τέτοιο πολιτικό και κοινωνικό μόρφωμα. Μία κοινωνία σκληρή, ανταγωνιστική, άπάνθρωπη, χωρίς Θεό. Τό πώς διαμορφώθηκε ή νέα τάξη πραγμάτων χωρίς νά τό καταλάβουμε, άπάντηση δίνει ό άλεξανδρινός ποιητής στο ύπεροχο ποίημά του «Τά τείχη»: *Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς ήλυπην, χωρίς αιδώ μεγάλα κ’ ύψηλά τριγύρω μου εκτισαν τείχη. Καί κάθομαι και άπεληπίζομαι τώρα έδώ. “Άλλο δέν σκέπτομαι: τόν νοϋν μου τρώγει αυτή ή τύχη, διότι πράγματα πολλά έξω νά κάμω είχαν. “Αχ, όταν εκτιζαν τά τείχη πώς νά μήν προσέξω. Άλλά δέν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχων. Άνεπαισθήτως μ’ εκλεισαν από τόν κόσμον έξω.*

Παρ’ όλα αυτά, όμως, ύπάρχει τρόπος γιά νά βγοϋμε από τά «τείχη». Άρκει νά λάβουμε έγκαιρως τά μέτρα μας. Καί πρώτα - πρώτα ξεκινώντας από τόν έαυτό μας. Νά άσκηθοϋμε πνευματικά γιά νά βλέπουμε τόν συνάνθρωπό μας ως «είκόνα Θεοϋ» και όχι ως άπρόσωπο νοϋμερο. “Ως ιερό πρόσωπο και όχι ως παραγωγική μηχανή, πού θά ζητάμε, αντί πάσης θυσίας, τήν σκληρή δουλειά του, τήν αύξηση τής απόδοσής του γιά τό δικό μας και μόνον συμφέρον. Κι ύστερα τό φιλόθεο αυτό πνεϋμα νά τό καθλιεργήσουμε και στή νέα γενιά. Θά είναι ό,τι καλύτερο μπορούμε νά τους δώσουμε. Η καλύτερη επένδυση γιά τό μέλλον τό δικό τους και τής κοινωνίας μας.

Άθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου

Τά γεγονότα τών τελευταίων ἡμερῶν, μέ τά ἀλληπάλληλα κύματα τών μεταναστῶν, πού χτυποῦν τίς –καί τίς– ἀκτές τών ἀκριτικῶν νησιῶν μας, ἀλλά καί τίς ἀκτές τών μεσογειακῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, προκαλοῦν ποικίλες καί συχνά ἀντιφατικές ἀντιδράσεις, συχνά ἰδεολογικά φορτισμένες καί πολιτικά προκατειλημμένες, γεγονός πού μᾶς ἐμποδίζει νά δοῦμε καί νά ἀντιμετωπίσουμε τό θέμα ψύχραιμα καί ἀποτελεσματικά.

Πρῶτα - πρῶτα, πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, οὐσιαστικά, εἶναι ἡ ἱστορία τῶν μεταναστεύσεων τῶν λαῶν. Ἀκόμα

Εἴμαστε ὅλοι πρόσφυγες

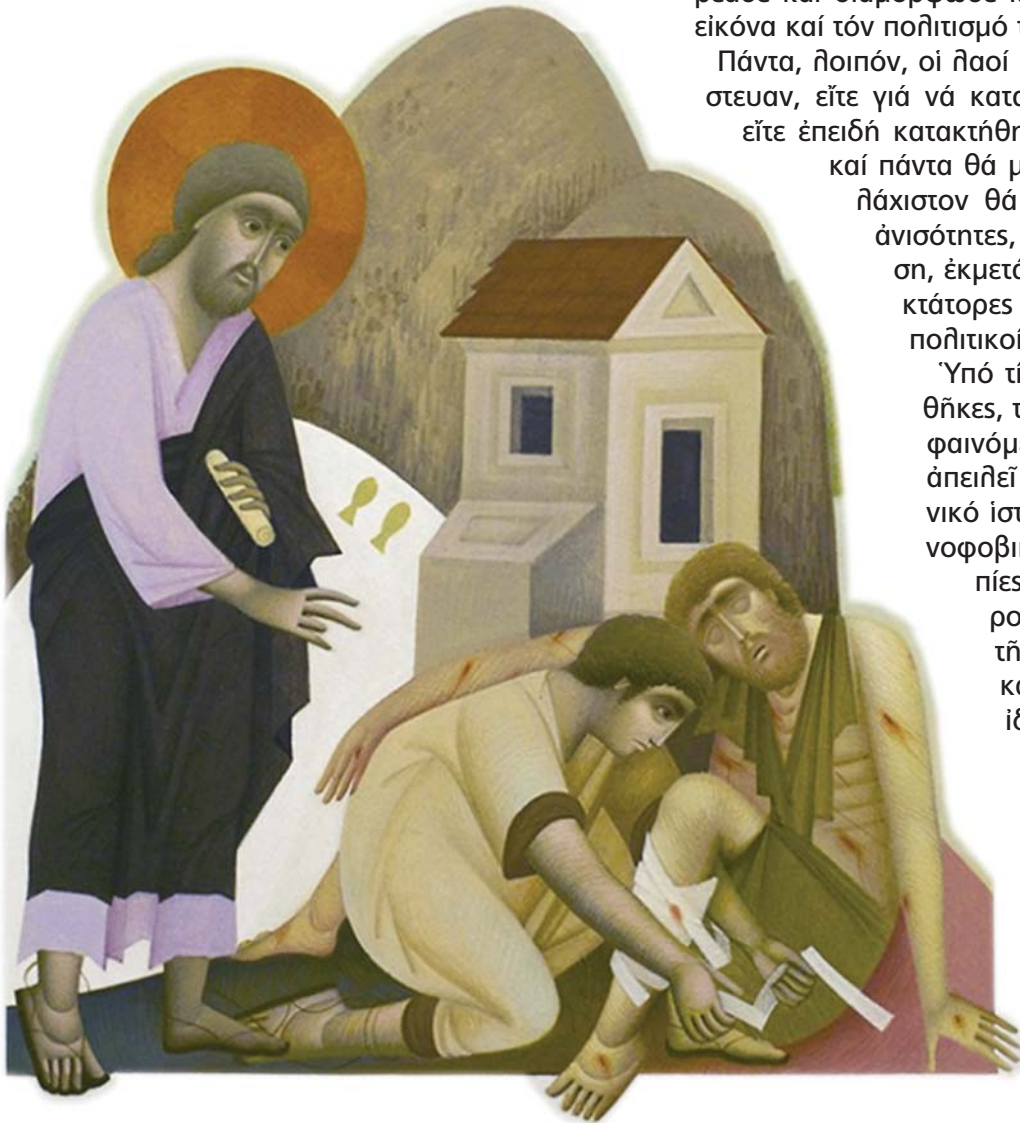
καί ἡ ἐλληνική ἱστορία καί ὁ πολιτισμός ρυθμίστηκαν καί διαμορφώθηκαν ὑπό μία τάση διαρκοῦς μετανάστευσης ἐλληνικῶν φύλων, ἀπό τή λεγόμενη Κάθοδο τῶν Δωριέων καί τοῦ ἀποικισμοῦ, μέχρι τίς μεταναστεύσεις τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας καί, τελευταία, μετά τό Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο!

Ἄς μή μᾶς διαφεύγει καί ἡ μεγάλη μετανάστευση τῶν λαῶν, τόν 4ο καί 5ο μ.Χ. αἰῶνα, πού ἐπηρεάσε καί διαμόρφωσε καθοριστικά τή σημερινή εἰκόνα καί τόν πολιτισμό τῆς Εὐρώπης...

Πάντα, λοιπόν, οἱ λαοί καί οἱ ἄνθρωποι μετανάστευαν, εἴτε γιά νά κατακτήσουν νέους τόπους, εἴτε ἐπειδή κατακλήθηκαν οἱ δικοί τους τόποι καί πάντα θά μεταναστεύουν, ὅσο τουλάχιστον θά ὑπάρχουν στόν κόσμο ἀνισότητες, πείνα, ἀδικία, καταπίεση, ἐκμετάλλευση, φανατισμοί, δικτάτορες συγγνοί καί χωρίς ἠθική πολιτικοί...

Ἰπό τίς σημερινές, ὅμως, συνθήκες, τῆς παγκοσμιοποίησης τό φαινόμενο τῆς μετανάστευσης ἀπειλεῖ νά διαρρήξει τόν κοινωνικό ἴστό καί νά προκαλέσει ξενοφοβικά φαινόμενα, νοοτροπίες καί ἐπιλογές, πού ἀναιροῦν τήν οὐσία, ὄχι μόνο τῆς ἀνθρωπιάς μας, ἀλλά καί τῆς Χριστιανικῆς μας ιδιότητας...

Ὅσο καί ἂν φαίνεται παράξενο ἢ παρακινδυνευμένο, ὁ τρόπος πού ἀντιμετωπίζουμε τοῦς ξένους ἀποτελεῖ τή λυδία λίθο γιά τή γνησιότητα καί τήν αὐθεντικότητα τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως καί βιοτῆς!

Ἐλλήωστε, ὄλοι μετανάστες εἶμαστε σέ τούτη τήν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, διωγμένοι ἀπό τήν οὐράνια πατρίδα μας, πρὸς τήν ὁποία προσπαθοῦμε νά ἐπιστρέψουμε. «Οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλήλᾳ τήν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν», τονίζει στοὺς Ἑβραίους συμπατριῶτες του ὁ ἀπόστολος Παῦλος. «Οὐκ εἶ πολίτης, ἀλλᾳ ὁδίτης εἶ καὶ ὁδοιπόρος. Μὴ εἶπης: Ἔχω τήνδε τήν πόλιν, καὶ ἔχω τήνδε. Οὐκ ἔχει οὐδεὶς πόλιν. Ἡ πόλις ἄνω ἐστὶ», συμβουλεύει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ὅλοι, λοιπόν, ξένοι σέ τούτη τή γῆ, μέ πρῶτο Ξένο τόν Ἰησοῦ!

Τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ψάλλουμε ἓνα συγκλονιστικό τροπάριο, κατὰ τό ὁποῖο ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ἀπό τήν Ἀριμαθαία παρακαλεῖ τόν Πιλάτο: «Δός μοι τοῦτον τόν Ξένον, ὃν ὁμόφυλοι μισοῦντες θανατοῦσι ὡς Ξένον», «Δῶσε μου αὐτόν τόν Ξένο, πού οἱ ὁμοεθνεῖς Του, μισῶντας Τον, Τόν σκοτώνουν σάν Ξένο»!

Ὁ Θεός, ὡς ἄνθρωπος, γεννήθηκε σέ μία πόλιν, ὅπου ἡ Παναγία Μητέρα Του καὶ ὁ Μνηστήρας τῆς Ἰωσήφ ἦταν ξένοι, δέν βρῆκαν οὔτε δωμάτιο γιά νά μείνουν καὶ γεννήθηκε σέ στάβλο...

Στή συνέχεια, ἔγινε μετανάστης καὶ πῆγε μέ τήν οἰκογένειά Του στήν Αἴγυπτο, γιά νά μή θανατωθεῖ ἀπό τόν Ἡρώδη καὶ ἐκεῖ, σίγουρα, ὁ Ἰωσήφ θά ἀναζητήσε δουλειά, ὡς ξένος ἐργάτης.

Μεγαλῶνοντας περιπλανήθηκε σέ ὅλη τή χώρα ὡς Ξένος, μή ἔχοντας «πού τήν κεφαλήν κλίνῃ» καὶ Τόν θανάτωσαν οἱ συμπατριῶτες Του σά νά ἦταν Ξένος, παραδίδοντάς Τον μάλιστα σέ Ξένους, στοὺς Ρωμαίους.

Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς ἔγινε πολλοπλήθῃ ὁ μέγалиος Ξένος, πού ποτέ δέν κατανοήθηκε ὥστε νά γίνε «δικός μας», παρά μόνον ἀπό λίγους, πού πάντα (καὶ τώρα) ἡ κοινωνία τοὺς ἀντιμετωπίζει ὡς «πτωχοὺς τῶ πνεύματι»...

Στή συνέχεια, Αὐτός ὁ μέγалиος Ξένος ἔστειλε τοὺς μαθητές Του σέ «ὄλα τά ἔθνη» καὶ ἐκεῖνοι ξενιτεύτηκαν καὶ δίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους σέ ξένες χώρες, καὶ οἱ περισσότεροι θανατώθηκαν ἀπό ξένους ὡς ξένοι καὶ τάφηκαν σέ ξένη γῆ.

Ὁ Ἀβραάμ μετανάστης, ὁ Χριστός μετανάστης, οἱ Προφῆτες μετανάστες, οἱ Ἀπόστολοι μετανάστες, τό χριστιανικό πνεῦμα μεταναστευτικό...

Καὶ ἐμεῖς, σήμερα; Σήμερα, δυστυχῶς, περισσότεροι «ἄθεοι» ἐνδιαφέρονται γιά τοὺς ξένους, παρά «χριστιανοί»...

Ἔστω καὶ ἂν ὄλοι γνωρίζουμε ὅτι ὅταν ὁ Ἰησοῦς θέλησε νά κάνει κατανοτό πῶς ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά κερδίσει τῆ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, χρησιμοποίησε τήν παραβολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη, ὑπονοῶντας σαφέστατα ὅτι τό νά περιμαζέψουμε καὶ νά περιποιηθοῦμε ἓναν ξένο μπορεῖ νά μᾶς ἀνοίξει τίς πύλεις τοῦ Παραδείσου, κατὰ τό «ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με».

Εἶναι γεγονός ὅτι βρισκόμαστε σέ μία καινούργια ἐποχή μεγάλης ἀναμείξεως τῶν ἡσῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν, πού μπορεῖ νά ἀποβεῖ ὀλέθρια «κρεατομηχανή», ὅπως φοβόταν ὁ ἀλησμόνητος Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος.

Αὐτό τό γεγονός ἐντείνει τήν ἀνασφάλειά μας ὡς ἡσῶ, προστιθέμενο, μάλιστα, στίς μεγάλες δυσκολίες καὶ τά δυσεπίλυτα προβλήματα, πού ἀντιμετωπίζουμε, καὶ μᾶς ἐνσπείρει φόβο καὶ ἀνησυχία γιά τό μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού πολλοὶ διαβλέπουν ὅτι κινδυνεύει ἄμεσα ἀπό τοὺς ἀλλιόφυλους καὶ ἀλλιόθρησκους μετανάστες!

Ἀλλήλᾳ, ἀκόμα καὶ ἂν ὑπάρχει τέτοιος κίνδυνος, ἡ λύση δέν εἶναι νά ἀπεμπολήσουμε τήν ἀνθρωπιά μας καὶ τῆ Χριστιανική μας ιδιότητα, καταδιώκοντας, ἐκμεταλλευόμενοι ἢ καὶ ἐξοντώνοντας τοὺς ξένους, ἀλλήλᾳ διατηρώντας, ἐνισχύοντας, καλλιεργώντας καὶ βιώνοντας σέ ὅλη τους τήν πληρότητα τόν πολιτισμό μας, τήν πίστη μας καὶ τῆ γλῶσσα μας, τήν ἀνόθευτη Ἑλληνική μας Παιδεία, τήν τιμιότητά μας καὶ τήν ἀλληλεγγυα συλλογικότητά μας!

† Ὁ Σύρου Δωρόθεος

* Ἐπικαιρο ἄρθρο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Σύρου κ. Δωροθέου, τό ὁποῖο δημοσιεύθηκε στήν Ἡμερήσια Ἐφημερίδα τῶν Κυκλάδων «Κοινὴ γνῶμη» στίς 27/4/2015.

Στό τέλος τοῦ κατά Ἰωάννην Εὐαγγελίου ὑπάρχει μία διευκρίνιση πρὸς τοὺς ἀποδέκτες τοῦ Εὐαγγελίου: «...ἔστι δέ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐάν γράφηται καθ' ἓν, οὐδέ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν» (Ἰωάν. 21,25).

Τό ὁποῖο σέ ἀπλή μετάφραση ἀποδίδεται ὡς ἐξῆς: «...ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα πού ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, τὰ ὁποῖα, ἐάν γραφοῦν τό καθένα, νομίζω, ὅτι ὁ κόσμος δέν θά χωροῦσε τὰ βιβλία πού θά ἐγράφοντο. Ἀμήν».

Πολλοί θά θεωρήσουν ὅτι στό σημεῖο αὐτό ὁ Εὐαγγελιστής ὑπερβάλλει. Εἶναι ὅμως αὐτό μία ὑπερβολή; Σύμφωνα μέ τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση καί τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τό Εὐαγγέλιο εἶναι ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη θεόπνευστο. Τά δέ Εὐαγγέλια εἶναι καταγραφή κάποιων σημείων τῆς προφορικῆς παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων πρὸς τίς νεοσύστατες (τότε) ἐκκλησιαστικές κοινότητες καί εἶναι γραμμένα σύμφωνα μέ τίς ὑπομνήσεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατά τὰ λεγόμενα τοῦ Κυρίου:

«...ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δέ παράκλητος, τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καί ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν» (Ἰωάν. 14,25-27). Ἐπιπλέον, καί στά τέσσαρα Εὐαγγέλια ὑπάρχουν πολλῆς φαινομενικῶς «ἀσήμαντες» μαρτυρίες γιά πλῆθος θαυματουργικῶν θεραπειῶν.

Λόγω, λοιπόν, τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐπιρρεπής στή λήθη, ὁ Πατήρ ἀποστέλλει τόν Παράκλητο, ὁ Ὅποῖος ὑπενθυμίζει τὰ ὅσα ἐνετείλατο «ἐν ἔργοις καί λόγοις» ὁ Χριστός κατά τήν ἐπίγειο ζωή καί δράση Του. Βέβαια, τό ἔργο αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῆς «ὑπομνήσεως» τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, δέν σταματᾷ στήν ἀποστολική ἐποχή, ἀλλά συνεχίζεται διά μέσου τῶν αἰῶνων μέ τόν καθημερινό ἀγιασμό τῶν μελῶν τῶν ἐκκλησια-

Μιλώντας γιά τόν Χριστό στήν Ἀφρική

Ἔνας μικρός ἀντίλαλος τῆς ἐντολῆς:
«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη...»

στικῶν κοινοτήτων καί τήν ἀνάδειξη ἁγίων μορφῶν καί ἀπό τὰ δύο φύλα ἀλλήλα καί ἀπό ὅλες τίς κοινωνικές τάξεις καί ὅλη τήν ἐκκλησιαστική Ἱεραρχία. Ἔτσι, ἔχουμε Ἀποστόλους, Ἰσαποστό-

λους, Μάρτυρες, Ὁμολογητές, Ὁσίους, Ἱεράρχες, Δικαίους καί Εὐσεβεῖς. Ἔχουμε ἁγίους Βασιλεῖς, Στρατηγούς, στρατιῶτες, ἁλιεῖς, δούλους καί ἀπελεύθερους, ἁγίες ἐκ πορνῶν, στυλίτες, δενδρίτες καί διά Χριστόν σαλοῦς, ἁγίους καί ἁγίες αὐτόχειρας (ἁγία Δομνίνη καί οἱ θυγατέρες αὐτῆς).

Ὅλες αὐτές οἱ τάξεις οὐσιαστικά μέ τή ζωή τους καί τόν ξεχωριστό τρόπο πού ἁγίασαν «ὑπομιμνήσκουν» –ὑπενθυμίζουν– ἔργοις καί λόγοις ἕνα καί τό αὐτό γεγονός: «τό πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Θά λέγαμε ἐπίσης, ὅτι μέ τή ζωή τους, τό παράδειγμά τους καί πολλῆς φορές καί τή διδασκαλία τους ἀνακαλοῦν στή μνήμη τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων –καί τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησίας– πολλὰ ἀπό αὐτά πού ἔκανε ὁ Ἰησοῦς Χριστός καί δέν γράφτηκαν καί ἦταν τόσα πολλὰ πού ἂν γράφονταν καθένα ξεχωριστά ὁ κόσμος δέν θά χωροῦσε τὰ γραφόμενα βιβλία.

Αὐτή εἶναι καί ἡ ἰδιαίτερη ἀξία τῆς μελέτης καί προβολῆς τῶν συναξαριῶν τῶν Ἁγίων στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί ἡ καθ' ὅλου τιμῆ τῶν Ἁγίων.

Συγχρόνως, αὐτός εἶναι καί ὁ ἀγώνας τῆς συγχρόνου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς στά πέρατα τῆς Οἰκουμένης, νά συσταθοῦν ἐκκλησιαστικές κοινότητες μέσα σέ κοινωνίες πρωτόγνωρες καί πολλῆς φορές πρωτόγονες καί νά δημιουργηθεῖ ἡ «μνήμη τοῦ Χριστοῦ», ἡ ὁποία θά καθλιεργεῖται μέ τή συνεχῆ «ἀνάμνησή Του» καί θά δημιουργήσει τίς βάσεις ἐκεῖνες πού θά ἀνακαλέσονται στή μνήμη τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων τὰ ὅσα εἶπε καί ἔκανε ὁ Χριστός καί δέν κατεγράφησαν «καθ' ἓν», δηλαδή τόν καθημερινό ἀγιασμό.

Ἔτσι κατανοοῦμε, ὅτι ἡ Ἱεραποστολή εἶναι μία βασική προϋπόθεση ὑπάρξεως κάθε Ἐκκλησίας

καί ἀλίμονο στήν Ἐκκλησία πού ἔκοψε τούς δεσμούς της μέ τήν Ἱεραποστολή εἶναι σάν τό δένδρο πού κόβει μόνο του τίς ρίζες του.

Πρέπει νά γίνει κατανοτό ὅτι οἱ προσπάθειες ὄλων τῶν ἱεραποστόλων εἶναι προσπάθειες τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι προσωπικές ἐπιδιώξεις γιά νά ἀποκτήσουμε τόν τίτλο τοῦ ἱεραποστόλου.

Δέν εἶμαι ἐδῶ γιατί μοῦ ἀρέσει τό ἄγνωστο καί ἀπαρηγόρητο τοῦ τόπου ἢ ἡ περιπετειώδης ζωή καί δράση... Εἶμαι ἐδῶ συνεχίζοντας καί μετέχοντας στόν κληρῶ των ἀποστόλων Μάρκου καί Λουκά.

Καί μοῦ εἶναι πραγματικά δύσκολο νά μιλήω γιά τόν Χριστό μετά ἀπό δύο χιλιάδες χρόνια, ἀλλήλα σέπτομαι τούς Ἀποστόλους πού μιλοῦσαν γιά τούς Προφῆτες τοῦ Ἰσραήλ καί τίς προφητείες τους καί ἄς εἶχαν περάσει αἰῶνες ἀπό τότε καί τήν ἐποχή τους. «Ἀδελφοί ἐξεπλήρωσεν ὁ Θεός τήν ὑπόσχεσιν ἣν ἔδωκεν διά τῶν δούλων Του τῶν Προφητῶν... καί ἐξαπέστειλεν τόν Υἱόν Αὐτοῦ».

Σκέπτομαι τόν ἴδιο τόν Χριστό πού ἐρμήνευε τίς Προφητείες στίς συναγωγές καί ὁδηγοῦσε τόν λαό τοῦ Ἰσραήλ καί τούς μαθητές Του στό νά δοῦν, νά ἀγγίξουν, νά ζήσουν, νά μετάσχουν στή ζωή καί τόν θάνατο καί τήν Ἀνάσταση τῆς ἐκκληρώσεως τῶν Προφητειῶν... Καί ἡ λέγω, «δέν εἶναι δικός μου ὁ Λόγος ἐτοῦτος καί δέν ἔχω δικαίωμα νά τόν σερῶ ἀπό κανέναν», καί μιλήω γιά τόν Χριστό, γιά τήν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως σ' ἕναν κόσμο πού ζυμῶνεται καθημερινά στά ἀδιέξοδα ἐνός φτηνοῦ καί ἀναίτιου θανάτου πού καλύπτει ἀπέραντες ἐκτάσεις μέ ὑπάρξεις προορισμένες νά ζήσουν τήν αἰωνιότητα.

Πιστεύω, ὅτι, ἂν ἀνασταίνονταν στό σήμερα κάποιος ἀπό τούς ἀρχαίους τραγικούς καί εἶχαν τίς

πληροφορίες πού ἔχουμε ὄλοι μας γιά τήν Ἀφρική, θά ἔγραφαν συνεχῶς νέες τραγωδίες γι' αὐτή, γιά νά στιγματίσουν καί νά θεραπεύσουν τή θανατηφόρο ἀδιαφορία μας!

Βέβαια, ἕνας κόσμος σάν τόν δικό μας πού δέν ἔχει τήν παιδεία τῆς τραγωδίας νά τόν καλλιεργεῖ, δηλαδή τήν τάση «τῆς μιμῆσεως τῆς σπουδαίας καί τελείας πράξεως», θά μπορούσε νά καλλιεργηθεῖ σήμερα μέ αὐτό τόν τρόπο; Εἶναι ἕνα ἐρώτημα πού θά πρέπει νά συζητηθεῖ πάρα πολῶ, διότι ἡ Ἐκκλησία οὐσιαστικά μιά τραγωδία παρουσιάζει σέ κάθε εὐχαριστιακή σύναξη: «τόν Χριστόν ἐνσαρκούμενον, πάσχοντα, θνήσκοντα, ἀνιστάμενον, ἀναλαμβανόμενον καί ἐρχόμενον πάλιν μετά δόξης καί κρίνοντα τήν οἰκουμένην».

Πόσοι ὅμως ζοῦν πραγματικά διά τῆς τραγωδίας τήν ἐσχατολογική αὐτή διάσταση τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως σέ κάθε Λειτουργία; Καί πόσο ἀποδέχονται αὐτή τή διάσταση τῆς Ἐκκλησίας ὅπως τή διδάσκει ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία; Αὐτή εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀπόσταση, ὅσων θεωροῦν τήν Ἱεραποστολή ὡς «οὐτοπία καί τελειωμένη ὑπόθεση» ἀπό τήν πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία ὑπηρετοῦν ὡς μιά ἴσως συναισθηματική τους κάλυψη καί ἡ ἀπόσταση ἀπό καθαυτή τήν Ἱεραποστολή, πού ἐπίσης οὔτε τήν ἔχουν ζήσει, οὔτε καί οὐσιαστικά τήν ἔχουν διακονήσει.

Θά πρέπει νά γίνει αἰσθητό μέ κάθε τρόπο ὅτι εἶναι μιά ἐντελῶς διαφορετική κατάσταση νά μιλήσ καί νά γνωστοποιεῖς: Σέ ἀνθρώπους πού δέν ἄκουσαν ποτέ στή ζωή τους τά περί Χριστοῦ μετά ἀπό 2000 χρόνια καί νά σπέρνεις τήν πρόσκληση τῆς πίστεως σ' Αὐτόν, εἶναι κάτι ἄλλο νά μιλήσ περί Χριστοῦ σέ ἀνθρώπους πού ἔχουν μιά ἐλάχιστη γνώση περί Αὐτοῦ καί κάτι τό ἐντελῶς διαφορετικό νά προσπαθεῖς νά ξυπνήσεις τό ἐνδιαφέρον πε-

ρί του ἐκκλησιαστικοῦ τρόπου ζωῆς σέ ἀνθρώπους πού φέρουν στό DNA τους τήν ἀνάμνηση τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τρόπου ζωῆς.

Ἐὰν ὑποθέσουμε ὅτι οἱ ἱεραπόστολοι ἀσχολοῦνται μέ τήν πρώτη καί δεύτερη πραγματικότητα καί οἱ μὴ ἀσχολούμενοι μέ τήν Ἱεραποστολή ἀσχολοῦνται μέ τήν δεύτερη καί περισσότερο μέ τήν τρίτη πραγματικότητα.

Ὁ λόγος τῶν ἱεραποστόλων θά πρέπει νά μὴν ἀναφέρει ἀπλῶς ἱστορικά γεγονότα, ἀλλὰ θά πρέπει νά ἔχει αὐτή τήν ποιότητα καί αὐτή τήν δυναμική «νά ἐνσαρκώσει, νά γεννήσει» τόν Χριστό στίς ὑπάρξεις τῶν ἀνθρώπων καί νά ἀκολουθήσουν οἱ ἀνθρωποι τήν ἐπίγεια ζωή τοῦ Κυρίου καί νά πιστοποιηθεῖ ἡ πίστη τους «διά τῶν ἐπακολουθούντων σημείων» τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ στή ζωή τους καί νά δημιουργηθεῖ «ἡ μνήμη» πού θά ἀναγεννᾶται διά τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀναμνήσεως.

Ὁ λόγος τῶν Ποιμένων στίς ἀρχαίες Ἐκκλησίες δουλεύει στή βάση ὅτι ὑπάρχει ἤδη «ἡ μνήμη». Οἱ ἀνθρωποι ἔχουν, ἐπιθυμοῦν, καλλιεργοῦν ἤδη μιά σχέση μέ τόν Χριστό ἀκόμα καί ὅταν ἀδιαφοροῦν φαινομενικά γι' Αὐτόν.

Αὐτή ἡ οὐσιαστική διαφορά τῶν δύο λειτουργιῶν τοῦ ἐνός καί μόνου ἐκκλησιαστικοῦ λόγου περιγράφει ὀφθαλμοφανῶς τίς δυσκολίες καί τά προβλήματα τῶν ἱεραποστόλων, ἀλλὰ καί τήν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἱεραποστολικοῦ λόγου καί στή σύγχρονη πραγματικότητα τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν, πού κάθε ἄλλο παρά ζωντάνια τίς χαρακτηρίζει.

Ἴσως ὁ λόγος μου ἀκούγεται σκληρός καί αὐστηρά κριτικός. Μά πρέπει ἡ αὐτοκριτική μας νομίζω νά ἀνάγεται καθημερινά καί σέ κάποια ἄλλα θεολογικά ἐπίπεδα πού θά μᾶς βοηθήσουν νά βελτιώσουμε τή θέση μας ὡς Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καί αὐτό γίνεται μόνο διά τῆς συνεχοῦς ἀνατομίας τῶν ἐλλείψεων μας.

Τόν ἀσπασμόν τῆς πίστεως εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς ἐκ τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐλαχίστων ἀδελφῶν τοῦ Κυρίου μας...

† ὁ Καμερούν Γρηγόριος

Ἡ 10^η κλινική τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Τανζανία

Μέ τή χάρη καί τό ἔλεος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τίς ἀδιάκοπες εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδοῦρου Β', ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συνεχίζει τό ἔργο τῆς σποράς τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου καί τῆς φιλήλεως στήριξης τῶν Ἀφρικανῶν ἀδελφῶν μας στήν Κεντρική Τανζανία.

Ἡ προτροπή τοῦ Κυρίου: «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40), βρίσκει καί σήμερα πρόθυμη ἀνταπόκριση. Οἱ προσφορές τῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν Ἑλλάδα καί τήν Κύπρο, πού ἐνδιαφέρονται γιά τήν Ἐξωτερική Ἱεραποστολή καί ἐκφράζουν ἔμπρακτα τά συναισθήματα τῆς χριστιανικῆς τους ἀγάπης καί ἀλληλεγγύης, μετουσιώνονται σέ ἔργα ὑποδομῆς καί συμπάραστασης στόν καθημερινό ἀγώνα γιά ἐπιβίωση.

Σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἡ Μητρόπολη Εἰρηνουπόλεως ἔχει κτίσει καί λειτουργεῖ δέκα μικρές κλινικές. Ἐνα ἔργο πού προσφέρει τό ἀνεκτίμητο ἀγαθό τῆς ὑγείας σέ χιλιάδες παιδιά καί ἐνήλικες, σέ περιοχές ὅπου ἡ ἰατροφαρμακευτική περίθαλψη εἶναι ἀνύπαρκτη.

Δίπλα ἀπό κάθε κλινική ὑπάρχει καί μιά γεώτρηση ἀντλήσεως καθαροῦ νεροῦ, πού καλύπτει τόσο τίς λειτουργικές ἀνάγκες τῶν κλινικῶν μας, ὅσο καί ἐκεῖνες τῶν κατοίκων τῶν γύρω περιοχῶν. Καθημερινά χιλιάδες ἀνθρωποι καί κυρίως μικρά παιδιά πεθαίνουν στήν Ἀφρική, ἐξαιτίας τῶν μοιησμένων ὑδάτων ἢ νοσοῦν ἀπό σοβαρές τροπικές ἀσθένειες.

Κάθε φορά πού ὀλοκληρῶνεται καί τίθεται σέ λειτουργία ἕνα νέο ἔργο ὑποδομῆς, δοξάζουμε τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ καί προσευχομαστε Ἐκεῖνος νά εὐλογεῖ καί νά καταρτίζει τήν Ἄμπελο τῆς Ὁρθοδοξίας στή γόνιμη ἀφρικανική γῆ.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Εἰρηνουπόλεως

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ

Πραγματοποιώντας ποιμαντική περιοδεία στή Σιέρρα Λεόνε, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γουινέας κ. Γεώργιος, λειτούργησε στόν Ἱερό Ναό τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης στήν πρωτεύουσα Freetown. Κατά τή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας, εισηγάγε στόν δεύτερο βαθμό τῆς Ἱερωσύνης τόν Διάκονο π. Κυριάκο Κομόρα. Ὁ νέος ἱερέας εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς τῆς Ἀλεξάνδρειας καί ὑπεύθυνος γιά τή νεολαία καί τήν εὐρυθμη λειτουργία τῶν κατηχητικῶν σχολείων.

Μετά τό πέρας τῆς θείας Λειτουργίας, ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε πολὺωρη συνάντηση μέ τόν τοπικό ἱερό κλῆρο. Συζητήθηκαν διεξοδικά τρέχοντα θέματα καί τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ἐνημερωθεῖ γιά τήν πορεία τῶν ἔργων τῆς ἀνέγερσης δύο νέων ὄρφανοτροφείων, γιά τά παιδιά πού ἔχασαν τοὺς γονεῖς τους ἀπό τόν θανατηφόρο ἔμπολα, μιᾶς κλινικῆς, δύο σχολικῶν μονάδων καί τῆς ἐπέκτασης τῆς Ὁρθόδοξης Ἀκαδημίας.

Ὁ Μητροπολίτης ζήτησε ἀπό τοὺς ἱερεῖς νά εἶναι πολὺ προσεκτικοί μέ τόν ἰό ἔμπολα, νά ἐνημερώνονται καί νά ἐνημερώνουν συνεχῶς τοὺς πιστούς, προτρέποντάς τους νά εἶναι ἰδιαίτερα προσεκτικοί, ἀκολουθώντας πιστά τίς κρατικές ὁδηγίες. Νά τηροῦν τήν βραδινή ἀπαγόρευση κυκλοφορίας, ὥστε νά μπορούν οἱ ἀρχές νά ἐλέγχουν τήν αὐξηση τῶν κρουσμάτων καί νά μὴ ἐπαναπαύονται μέ τήν ὑφεση τῶν ἡμερῶν, διότι ἡ χαλάρωση μπορεῖ νά προκαλέσει περισσότερα κρούσματα.

Δέν παρέλειψε νά συχαρεῖ τόν Ἀρχιμανδρίτη π. Θεμιστοκλῆ Ἀδαμόπουλο, Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, γιά τό θεάρεστο, πολυσχιδές καί ὑπεράνθρωπο ἔργο πού ἐπιτελεῖ στή Σιέρρα Λεόνε. Εὐχαρίστησε, ἐπίσης, ὄλους τοὺς φορεῖς καί τοὺς φίλους τῆς Ἱεραποστολῆς ἀπό τήν Ἑλλάδα, τήν Κύπρο καί τήν Αὐστραλία πού στηρίζουν τόν ἀγῶνα καί τίς προσπάθειες τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἀναχώρησε γιά τή Γουινέα διά μέσου Ἀκτῆς Ἐλεφαντοστοῦ, διότι τά σύνορα μεταξύ Σιέρρα Λεόνε καί Γουινέας εἶναι κλειστά ἐξαιτίας τῆς ἐπιδημίας τοῦ ἔμπολα.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Γουινέας

Τό τάμα του γαμπρού

Στους βίους τών αγίων, άκόμα και τών πιό άπόκοσμων όσίων, βρίσκονται όχι σπάνια, διηγήσεις και περιστατικά μέ ξεχωριστό ιεραποστολικό ένδιαφέρον. Μιά τέτοια διήγηση περιέχεται στό έκπληκτικό, πραγματικά, συναξάρι του όσίου Συμεών του Θαυμαστορείτη, διάσημου συληίτη του 6ου αιώνα (521-592), τή μνήμη του όποίου εορτάζει ή Έκκλησία μας στις 24 Μαΐου.

Στήν περιοχή τής Άπάτης, κοντά στή γενέτειρα του όσίου Άντιόχεια, είχαν τό έργαστήρι τους μερικοί Ίσαυροι λατόμοι, πού έκοβαν πέτρα για τό τείχος τής πόλης.

Τρεις-τέσσερις άπ' αυτούς, νεαροί όλοι, κατέβηκαν μία μέρα στό κοντινό δάσος νά μαζέψουν ξύλα για τή φωτιά τους. Ένας, όμως, πήγε άπερίσκεπτα νά σηκώσει τεράστιο φορτίο και πιάστηκε όλόκληρος. Έπεσε ξερός καταγής και δέν μπορούσε νά κινηθεί καθόλου. Οι σύντροφοί του, γνωρίζοντας ότι φαινομενικά ήταν χριστιανός άλλα κρυφά προσκυνούσε τά είδωλα, φοβήθηκαν ότι τόν κυρίεψε δαίμονας. Τόν άρπαξαν, λοιπόν, τόν έβαλαν σ' ένα πρόχειρο φορείο και τόν έφεραν στόν όσιο Συμεών.

Ό όσιος, όπως πάντα, έκανε τό σημείο του σταυρου πάνω στόν παράλυτο νεκρό. Όστόσο εκείνος δέν κινήθηκε καθόλου.

– Παιδί μου, του είπε λυπημένος ό άγιος, φαίνεται πως άκολουθείς τήν πλάνη τών ειδώλων.

Έτσι, όμως, παροργίζεις τόν άληθινό Θεό, πού περιμένει τή μετάνοιά σου για νά σε κάνει καλά.

Ό λατόμος ντράπηκε νά όμολογήσει τήν άλήθεια.

– Όχι, δέν... δέν είμαι ειδωλολάτρης, τραύλισε.

Ό όσιος κατάλαβε τό ψέμα, μά δέν μπορούσε νά κάνει τίποτα, αν ό ίδιος ό άρρωστος δέν συντραβούσε τή θεραπευτική χάρη του Κυρίου μέ τήν ειλικρινή μετάνοιά του. Τουτό μόνο του είπε:

– Άφου κρατάς τήν καρδιά σου κλεισμένη στήν

άγάπη του Θεού, δέν έχεις παρά νά γυρίσεις στήν πατρίδα σου. Ό πανάγαθος Κύριος, πάντως, δέν θά σε έγκαταλείψει. Θά σου δώσει κάποτε τήν εύκαιρία νά σωθείς.

Τόν σήκωσαν τότε οι σύντροφοί του και τόν μέτεφεραν στόν τόπο του, όπου υπήρχε ένα μεγάλο προσκύνημα. Εκεί, σε μία γωνιά, τόν άφησαν. Κι επειδή, φυσικά, δέν είχαν τή δυνατότητα ν' άσχοληθούν μαζί του, άνέθεσαν στήν άνύπαντρη άδελφή του νά τόν περιποιείται και νά ζητάει έλεημοσύνη από τους προσκυνητές, έξασφαλίζοντας έτσι τά άναγκαία και για τους δύο.

Τρία όλόκληρα χρόνια έζησε μ' αυτόν τόν τρόπο, ώσπου μαλάκωσε ή καρδιά του, συναισθάνθηκε τό σφάλμα του και μετανόησε, παρακαλώντας τόν Θεό νά τόν συγχωρέσει και νά τόν γιατρέψει. Και ό φιλόανθρωπος Κύριος, βλέποντας τή μεταστροφή του δούλου Του, τόν άξίωσε ν' απολαύσει σύντομα όσα μέ πίστη ζητούσε.

Στόν τόπο εκείνο ζούσε ένας άνθρωπος, πού, πολλά χρόνια πριν, ήταν τυφλός. Είχε πάει, όμως, στό Θαυμαστό Όρος, στόν άγιο Συμεών, και, άφου παρακάλεσε εκεί μέ δάκρυα τόν Θεό για τή θεραπεία του, βρήκε τό φως του. Η ευγνωμοσύνη του και ή άνέκφραστη χαρά του εκδηλώθηκαν μ' ένα τάμα. Υποσχέθηκε νά μοιράζει κάθε χρόνο στους ζητιάνους τά εισοδήματά του.

Μία μέρα, λοιπόν, έκπληρώνοντας τό τάμα του, ήρθε στό προσκύνημα κι έφερε ψωμιά, για νά τά μοιράσει. Άφου έδωσε σε άρκετούς ζητιάνους, έφτασε και στή γωνιά του παράλυτου νεαρου. Η άδελφή του άπλωσε τό χέρι, για νά πάρει τό ψωμί.

Όχι! Νά τό παραλάβει ό ίδιος ό άρρωστος, άπαίτησε ό δωρητής.

Μέ δυσφορία τόν άκουσαν όσοι παραβρίσκονταν εκεί.

– Δέν βλέπεις, φώναξε κάποιος, πού είναι όλόκληρος παράλυτος ό άνθρωπος; Πως νά κινηθεί;

Τότε ό κάποτε τυφλός, φωτισμένος από τό πνεύμα του Κυρίου και γεμάτος πίστη, αναφώνησε:

– Στ' όνομα του δούλου του Θεού Συμεών του

Θαυμαστορείτη, ἄπλωσε τό χέρι σου καί πάρε ἀπ' τό δικό μου τούτη τήν εὐλογία.

Τά μέλη τοῦ παράλυτου νέου, σάν νά ξύπνησαν ἀπό μακροχρόνιο λήθαργο μέ τό ἄκουσμα τῆς φωνῆς, λύθηκαν καί κινήθηκαν. Τά δύο του χέρια ἀπλώθηκαν καί πῆραν τό ψωμί, πού τοῦ πρότεινε ὁ θεόσταλτος εὐεργέτης.

– Πήγαινε στό σπίτι σου καί πέταξε ἀπό κεῖ τά εἶδωλα πού ἔχεις κρυμμένα.

Χωρίς νά χάσει καιρό, ἔτρεξε στό πατρικό του σπίτι κι ἔριξε στή φωτιά κάθε θύμημα τῆς παιῆς του ζωῆς.

Στό μεταξύ, τό θαῦμα τῆς θεραπείας του εἶχε διαδοθεῖ σ' ὅλη τήν περιοχή καί τά πλήθη δόξαζαν τόν Θεό.

Λίγους μῆνες ἀργότερα ὁ νεαρός λατόμος ἀποφάσισε νά πάρε γιὰ γυναίκα του τήν κόρη ἑνός εἰδωλολάτρη. Ἔκανε τάμα, ὅμως, πρὶν ἀπό τό γάμο νά ἐπισκεφθεῖ τόν ὄσιο Συμεών. Ἦθελε νά εὐχαριστήσῃ τόν Θεό καί τόν ἅγιο γιὰ τήν εὐεργεσία τους.

Μά ὁ πεθερός του βιαζόταν νά γίνει ὁ γάμος καί τόν ἀπειλοῦσε πώς, ἂν καθυστεροῦσε, θά ἔδινε σ' ἄλλον τή θυγατέρα του.

Ὁ νεαρός λύγισε καί ἀποφάσισε ν' ἀναβάλλῃ τήν πραγματοποίηση τοῦ τάματος.

Ὅριστικε, λοιπόν, ἡ μέρα τοῦ γάμου κι ἔγινε ἡ στέψη μέ τήν παρουσία πολλῶν καλεσμένων, συγγενῶν καί φίλων. Ὑστερα στρώθηκαν ὄλοι στό γαμήλιο γλέντι.

Καί καθὼς ἐκεῖνοι ἔτρωγαν ξέγνοιαστα, τό περιφρονημένο τάμα τοῦ γαμπροῦ δέν ἄφησε τήν

ἀγνωμοσύνη του ἀτιμώρητη. Ὁ Θεός, ἄλλωστε, συχνά ἀνοίγει τό δρόμο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων μέ τόν πόνο καί τή δοκιμασία.

Ἰάφνου, τήν ὥρα πού ἡ διασκέδαση βρισκόταν στό ἀποκορύφωμά της, οἱ νιόπαντροι καί οἱ οικογένειές τους ἔπεσαν στή γῆ καί ἄρχισαν νά σπαράζουν. Εἶχαν δαιμονιστεῖ.

Οἱ καλεσμένοι, μόλις εἶδαν τό κακό, τό ἔβαλαν στά πόδια κατατρομαγμένοι, ἐγκαταλείποντας καί τό φαγοπότι καί τοὺς οἰκοδεσπότες. Εὐτυχῶς, ὅμως, ἔμειναν μερικοί ψυχραῖμοι, πού προσπαθοῦσαν γιὰ πολλή ὥρα νά συνεφέρουν τοὺς δαιμονισμένους.

Ὅταν ἐπιτέλους, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, συνῆλθαν κάπως οἱ φταίχτες, ἀποφάσισαν, ἔχοντας ἤδη συνειδητοποιήσει τό σφάλμα τους, νά ἐκτελέσουν ὄλοι μαζί τό τάμα τοῦ γαμπροῦ.

Ἐκίνησαν, λοιπόν, τήν ἄλλη μέρα καί ἤρθαν στόν ὄσιο Συμεών. Δείχνοντας ἔμπρακτα τή μετάνοιά τους, ἐξομολογήθηκαν καί ζήτησαν συγχώρηση γιὰ ὅλα. Τά πεθερικά, μάλιστα, ἀποκήρυξαν τήν εἰδωλολατρική

τους πλάνη, κατηχήθηκαν ἀπό τόν Ἅγιο καί βαπτίστηκαν. Ὑστερα ὄλοι μαζί, ἀφοῦ πῆραν τήν ὀσιακή εὐλογία, κίνησαν εἰρηνικοί κι εὐτυχισμένοι γιὰ τόν τόπο τους.

Οἱ γνωστοί τους, ὅταν τοὺς εἶδαν νά γυρίζουν χαρούμενοι καί ἀποφασισμένοι γιὰ μιά νέα ζωή, δόξασαν τόν Κύριο καί θαύμασαν τή χάρη πού εἶχε παραχωρήσει στόν ἐκλεκτό Του Συμεών.

Μ.Σ.Π.

Νέοι Ἀφρικανοί θεολόγοι ἀπό τίς Πατριαρχικές Σχολές Ἀλεξανδρείας καί Κένυας

Τήν Κυριακή 24 Μαΐου μετά τή θεία Λειτουργία, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄, ἀπένευμε τά πτυχία στούς σπουδαστές τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἅγιος Ἀθανάσιος», πού παρακολούθησαν τόν ἀκαδημαϊκό κύκλο σπουδῶν 2013 - 2015.

Τό πρόγραμμα τῆς τελετῆς ἀποφοίτησης ἀνοίξαν οἱ σπουδαστές, ἀποδίδοντας ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί παραδοσιακά ἄσματα, στήν ἐλληνική γλῶσσα ἀλλήλα καί σέ ἀφρικανικές τοπικές διαλέκτους. Ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν προσφώνησε τόν Μακαριώτατο ὁ ἀριστεύσας πτυχιούχος τῆς Σχολῆς. Λαμβάνοντας τόν λόγο ὁ Πατριάρχης, ἐξήρε τή σημασία τῆς ἐπιμόρφωσης τῶν γηγενῶν στελεχῶν τῶν κατά τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων καί Ἐπισκοπῶν τοῦ Πατριαρχείου.

Ἀπευθυνόμενος στούς νέους πτυχιούχους, τοὺς προέτρεψε νά θυμοῦνται ὅσα διδάχθηκαν κατά τή διάρκεια τῶν σπουδῶν τους καί νά ἔχουν πάντοτε στήν καρδιά τους τό Μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σάββα, στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ ὁποίου φιλοξενηθῆκαν. Τοὺς κάλεσε, ἐπίσης, νά συνεχίσουν μέ προθυμία τήν κατά Χριστόν διακονία καί μαρτυρία τους ἀνά τήν Ἀφρική, μιμούμενοι τόν ζῆλο καί τήν αὐταπάρνηση τῶν Ἀποστόλων, τονίζοντας ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἀνιδιοτελεῖς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου. Καταλήγοντας τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι θά παρακολουθεῖ τήν πορεία τους στήν ἐκκλησιαστική ζωή, στίς χώρες καταγωγῆς τους καί ὅτι μέ πατρική ἀγάπη καί ἐνδιαφέρον θά τοὺς συνδράμει στίς ἀνάγκες τους.

Ὁ Μακαριώτατος δέν παρέλειψε νά εὐχαριστήσει τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ναυκράτιδος κ. Μελέτιο, Ἡγούμενο τῆς Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, τόν Σχολάρχη Πανοσιῶ. Ἀρχιμανδρίτη π. Ἀγαθόνικο Νικολαΐδη, καθώς καί τό διδακτικό προσωπικό γιά τήν ἀκάματη προσπάθειά τους. Ἐξέφρασε, ἐπίσης, εὐγνώμονες εὐχαριστίες, στοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδας στήν Ἀλεξάνδρεια καί τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητας, ἀλλήλα

καί τούς παροίκους γιά τήν αγάπη μέ τήν όποία περιέβαλαν τούς οικότροφους σπουδαστές τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς.

Μία ἡμέρα νωρίτερα, τό Σάββατο 23 Μαΐου, πραγματοποιήθηκε καί ἡ τελετή ἀποφοίτησης τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ΄» στήν Κένυα. Οἱ ἐκδηλώσεις ξεκίνησαν τήν Πέμπτη τῆς θείας Ἀναλήψεως. Τό πρωί τοῦ Σαββάτου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος λειτούργησε στό Ναό τῆς Σχολῆς, ὅπου ἔψαλλε μελωδικότατα ἡ χορωδία τῶν σπουδαστῶν.

Μετά τή θεία Λειτουργία, ἐν πομπῇ, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Μητροπολίτη, οἱ ἱεροσπουδαστές καί οἱ καθηγητές κατευθύνθηκαν στόν παρακείμενο Ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ὅπου ἄρχισε ἡ τελετή ἀποφοίτησης. Σέ μήνυμά του πρὸς τούς σπουδαστές καί τό προσωπικό τῆς Σχολῆς, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄, ἐξέφρασε τή χαρά καί τήν ἱκανοποίησή του γιά τό ἐπιτελούμενο ἔργο στή Σχολή, ὑπογραμμίζοντας ἰδιαίτερως τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας γιά τήν ἐξάπλωση καί τήν ἐδραίωση τῆς Ὁρθοδοξίας, μέσῳ τῆς θεολογικῆς κατάρτισης τῶν ντόπιων στελεχῶν, στήν Ἀφρικανική Ἡπειρο.

Στό μήνυμά του ὁ Πατριάρχης, κάλεσε, ἐπίσης, τούς ἀπόφοιτους νά χρησιμοποιήσουν τήν ἀκαδημαϊκή γνώση πού ἔλαβαν κατά τά ἔτη τῶν σπουδῶν τους, ὥστε νά γίνουν κήρυκες τῆς αγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς καταλλαγῆς καί τῆς αὐτοθυσίας, διαβεβαιώνοντας ὅτι ὁ ἴδιος καί ἡ Ἐκκλησία θά συνεχίσουν νά ὑποστηρίζουν καί νά ἀγκαλιάζουν τίς προσπάθειές τους μέσα στήν πολυτάραχη ἐποχή πού διέρχεται ἡ ἀνθρωπότητα.

Ἀπό τήν πλευρά του ὁ Σεβ. Κένυας, ἀπευθυνόμενος στούς παρευρισκομένους στήν τελετή, ἐξέφρασε τά αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τόν Μακαριώτατο, γιά τήν συνεχῆ στήριξή του στό ἔργο τῆς Σχολῆς. Κάλεσε κι ἐκεῖνος ἀπό τήν πλευρά του τούς ἀπόφοιτους ἱεροσπουδαστές, νά ἐφαρμόσουν μέ ἱερό ζῆλο ὅλα ἐκεῖνα πού διδάχθηκαν κατά τήν περίοδο τῆς φοίτησής του λέγοντας μετα-

Στιγμιότυπα ἀπό τήν ἀπονομή τῶν πτυχίων στούς ἀποφοίτους στήν Ἀλεξάνδρεια (πάνω) καί στήν Κένυα (κάτω)

ξύ ἄλλων: «Τό μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας στήν Ἀφρικανική Ἡπειρο ἀνήκει σέ σᾶς. Προχωρήστε μέ πίστη, μέ βεβαιότητα, μέ ταπείνωση καί πολλή αγάπη νά θεραπεύσετε τούς πληγωμένους ἀνθρώπους ψυχικά καί πνευματικά, ὥστε νά γνωρίζουν τόν Χριστό καί νά γευθοῦν καί αὐτοί τά χαροποιά μηνύματα τῆς Ἀναστάσεώς Του. Ὁ Θεός, εὐχομαι, νά ἀνοίξει νέους ὀρίζοντες στή νέα σας ἀποστολή. Ἔχετε τήν πίστη στόν Κύριο, καλλιιεργήστε τιν καί θά μπορέσετε, στό τέλος, νά βγεῖτε νικτές καί θριαμβευτές...».

Ἀκολούθησε ἡ ἀπονομή τῶν πτυχίων καί ἐορταστικό πρόγραμμα μέ τή χορωδία τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς καί ἄλλες χορωδίες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, νά ἀποδίδουν ὕμνους καί τραγούδια.

Ἐπιμέλεια Γ.Ε.Ι.

Οικονομική συμβολή του Γραφείου Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό δ΄ τρίμηνο τοῦ ἔτους 2014 καί α΄ τρίμηνο τοῦ ἔτους 2015

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ίεραποστολῆς ἐστάλησαν στίς Ίεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι ποσά:

Κένυα:

• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	25.740
• Συντάξεις 18 κληρῶν κληρικῶν	1.620
	27.360 €

Μουάνζα:

• Μισθοί 43 ἰθαγενῶν κληρικῶν	7.740
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	400
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.600
	9.740 €

Οὐγκάντα:

• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	8.640
• Συντάξεις 9 κληρῶν κληρικῶν	810
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	6.002,50
	15.452,50 €

Κογκό:

• Μισθοί 38 ἰθαγενῶν κληρικῶν	6.840 €
-------------------------------	----------------

Μπουρούντι:

• Μισθοί 4 ἰθαγενῶν κληρικῶν	720
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	20.701,32
	21.421,32 €

Μπραζαβίλ:

• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.620
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.150
	2.770 €

Καμερούν:

• Μισθοί 16 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.880
• Συντάξεις 4 κληρῶν κληρικῶν	360
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	400
	3.640 €

Τσάντ:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	360 €
------------------------------	--------------

Γκάνα:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.960
• Συντάξεις 7 κληρῶν κληρικῶν	630
	4.590 €

Ἄκτῆ Ἐλεφαντοστοῦ:

• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	180 €
-------------------------------	--------------

Σιέρα Λεόνε:

• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	100
	640 €

Νιγηρία:

• Μισθοί 23 ἰθαγενῶν κληρικῶν	4.140
• Συντάξεις 5 κληρῶν κληρικῶν	450
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	5.850
	10.440 €

ἀπό τή θεωρία στήν πράξη

Μπενίν:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	900
• Συντάξεις 2 κληρικών	180
	<hr/>
	1.080 €

Μαδαγασκάρη:

• Μισθοί 31 ιθαγενών κληρικών	5.580
• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένου	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	220
	<hr/>
	6.180 €

Ζάμπια:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	360
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<hr/>
	460 €

Μαλάουι:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	900 €
------------------------------	--------------

Κολουέζι:

• Μισθοί 61 ιθαγενών κληρικών	10.980
• Συντάξεις 3 κληρικών	270
• Έπιδόματα ιεραπ. εργαζομένων	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	3.200
	<hr/>
	14.850 €

Ζιμπάμπουε:

• Μισθοί 7 ιθαγενών κληρικών	1.260
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<hr/>
	1.360 €

Ντάρ Έσ Σαλαάμ

• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	3.060 €
-------------------------------	----------------

Κορέα:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	1.440
• Έπίδομα ιεραποστολικώς εργαζομένου	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<hr/>
	1.940 €

Ίνδία:

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	1.980
• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένου	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<hr/>
	2.480 €

Ίνδονησία:

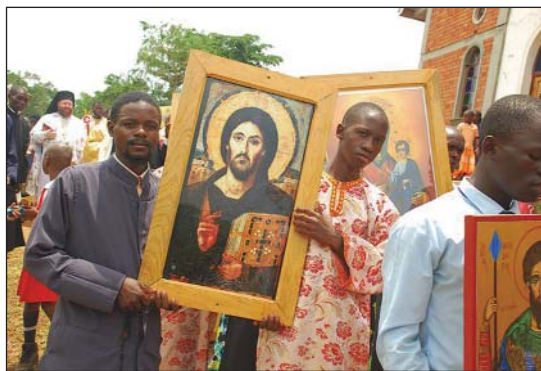
• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	1.620
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<hr/>
	1.720 €

Φιλιππίνες:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	1.440 €
------------------------------	----------------

Χόνγκ Κόνγκ:

• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	200 €
---------------------------------------	--------------

Ή λητανεία τών εικόνων κατά τήν ήμέρα τής γιορτής τής Κυριακής τής Όρθοδοξίας σέ άφρικανική ένορία

Ἑρώτηση:

Ἐπηρεάζει τίς σχέσεις Ὁρθόδοξων καί ἑτεροδόξων ἱεραποστολῶν τό πρόβλημα τοῦ Filioque;

Ἀπάντηση:

Πρό ἑτῶν κατόπιν ἐρωτήματος ἐγκρίτου δικηγόρου τῶν Ἀθηνῶν καί τακτικοῦ ἀναγνώστη τοῦ περιοδικοῦ «Πάντα τὰ Ἑθνη» εἶχαμε ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς (βλ. Παν. Μπούμπη, *Νομοκανονικές ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήματα ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς*, τόμ. Β', Ἀθήνα 2010, σελ. 93 ἐξ.). Δυστυχῶς οἱ σχέσεις αὐτές εἶναι τεταμένες πολλές φορές ἔνεκα ἐσφαλισμένων διδασκαλιῶν τῶν ἑτεροδόξων, οἱ ὁποῖες νοθεύουν τήν ἀλήθεια τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Σήμερα, ἐπειδή σκοπός τοῦ περιοδικοῦ εἶναι νά κατατοπίζει τά μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί Ἱεραποστολῆς καί ἐπειδή ἔχουμε νεότερα στοιχεῖα στήν κατανόηση τοῦ θέματος τῶν σχέσεων ἔνεκα ἰδίως τοῦ προβλήματος τοῦ Filioque, νομίζουμε ὅτι ὀφείλομε νά ἐνημερώσουμε μέ αὐτά τοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας.

Τό πρόβλημα τοῦ Filioque (= καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ),

πού προσέθηκε στό λατινικό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ξεκίνησε ἀπό ἓνα μεταφραστικό λάθος πού ἔκαναν οἱ πρῶτοι μεταφραστές τοῦ χωρίου τοῦ Ἰω. 15,26 στή λατινική γλῶσσα. Τό χωρίο αὐτό στό πρωτότυπο ἑλληνικό κείμενο ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρά τοῦ Πατρός ἐκπορεύεται» πού σημαίνει «τό ὁποῖο ἐκπορεύεται ἐκ μέρους (ἀπό τοὺς κόλπους) τοῦ Πατρός». Στή λατινική μετάφραση ὁμως ἔχουν: «Qui a Patre procedit», πού σημαίνει «τό ὁποῖο ἐκπορεύεται ἀπό τόν Πατέρα».

Συναφῶς πρέπει ἐδῶ νά σημειώσουμε καί νά τονίσουμε ὅτι ἡ πρόθεση *a* (*ab*) στά λατινικά, ὅπως καί ἡ πρόθεση *ἀπό* στά ἀρχαῖα ἑλληνικά, δέν σημαίνει τό «ἐκ μέρους», δηλ. τήν ἄμεση καταγωγή καί προέλευση, τήν ἀφετηρία, ἀλλῆλα σημαίνει τήν ἔμμεση καταγωγή καί προέλευση, τήν ἀποστολή. Ἀλλῆλα ἡ ἔμμεση καταγωγή καί προέλευση μπορεῖ νά ἀναφέρεται καί στόν Υἱό, γιατί καί ὁ Υἱός ἀποστέλλει τό Ἅγιο Πνεῦμα σέ μᾶς. Πρβλ. στό ἴδιο χωρίο Ἰω. 15,26: «Ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγώ πέμψω (= θά στείλω) ὑμῖν παρά τοῦ Πατρός, τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας».

Πλὴν ὁμως οἱ Δυτικοί δέν θέλησαν νά παραθέσουν στή μετάφραση τοῦ Ἰω. 15,26 τό «καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ (Filioque)» καί ἀπό σεβασμό πρὸς τήν Καινή Διαθήκη καί γιατί αὐτή ἡ προσθήκη

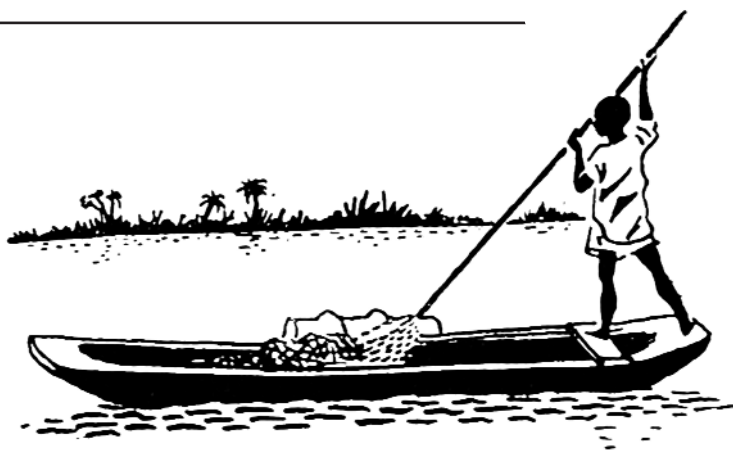

θά ἦταν μία καταφανής παραχάραξη τοῦ κειμένου της. Αὐτό ὅμως πού δέν ἔπραξαν στήν Ἁγία Γραφή τό ἐπιχείρησαν οἱ μεταγενέστεροι στό λατινικό Σύμβολο τῆς Πίστεως. Καί ἔτσι ἔγραψαν «qui ex Patre Filioque procedit». Δηλαδή «τήν πλήρωσε» τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, κατὰ τό κοινῶς λεγόμενο.

Εὐτυχῶς ὅμως πού οἱ Πατέρες τῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὀδηγοῦμενοι ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα δέν χρησιμοποίησαν στό Σύμβολο τήν πρόθεση *a* = ἀπό, ἀλλά τήν πρόθεση *ex* = ἐκ, ἡ ὁποία σημαίνει τό «ἐκ μέρους», τήν ἄμεση προέλευση καί καταγωγή, ὅπως καί ἡ πρόθεση *παρά* τοῦ χωρίου Ἰω. 15,26.

Ἔτσι οἱ μεταγενέστεροι ἀπό ἄγνοια ἢ ἀπροσεξία ἔπεσαν στό ἐξῆς διπλό σφάλμα: Ἐνῶ ἄφησαν στό Σύμβολο τῆς Πίστεως τήν πρόθεση *ex* πού σημαίνει τήν ἄμεση προέλευση καί καταγωγή, ὅμως πρόσθεσαν τό *Filioque* (= καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ), πράγμα πού δέν συμβαίνει μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Τουλάχιστον, ἄν ἀντικαθιστοῦσαν στό λατινικό Σύμβολο τῆς Πίστεως τήν πρόθεση *ex* μέ τήν *a*, τότε καί νά πρόσθεταν τό *Filioque* δέν θά ἦταν αἴρεση.

Κατόπιν τούτων θά ρωτοῦσε κάποιος: Πρέπει, λοιπόν, νά ἀντικατασταθεῖ ἡ πρόθεση *ex* μέ τήν πρόθεση *a* στό λατινικό Σύμβολο τῆς Πίστεως ἢ πρέπει νά ἀφαιρεθεῖ τό *Filioque* ἀπό αὐτό; Ἐμεῖς θά ἀπαντούσαμε: Συνετότερο, εὐκολότερο καί σύμφωνο πρός τήν Ἁγία Γραφή (παρά = *ex*) καί πρός τό ἀρχικό σύμβολο (ἐκ = *ex*) εἶναι νά μείνει ἡ πρόθεση *ex* καί νά διαγραφεῖ τό *Filioque* ἀπό τίς νεότερες ἐκδόσεις τοῦ λατινικοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως. Σ' αὐτό

ἔχουμε καί τό προηγούμενο τῶν οὐνιτικῶν ἐκκλησιῶν. Ἀσφαλῶς ἀπαραίτητο εἶναι τό *a* στή λατινική μετάφραση τῆς Καινῆς Διαθήκης (τοῦ Ἰω. 15,26) νά ἀντικατασταθεῖ μέ τό *ex*.

Ἐπίσης μετά τά ἀνωτέρω, νομίζουμε, ὅτι εὐκολοῦ τώρα εἶναι νά δεχθοῦμε ὅλοι ὅτι δέν ἔχουν τήν ἴδια αὐθεντία καί ἀξία τά θεόπνευστα κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν θείων ἀποφάσεων-συμβόλων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πρός τά κείμενα τῶν μεταφράσεων καί μεγάλων ἀκόμη θεολόγων. Καί ἀκόμη καταφαίνεται πόσα δυσάρεστα ἐπακόλουθα ἔχει καί μία μικρή διαφορά πρός τά πρωτότυπα κείμενα καί μία ἀπροσεξία.

Ἦσαύτως μετά τά ἀνωτέρω φαίνεται καθαρά πόσο μπορεῖ νά ἐπηρεάσει τίς σχέσεις Ἀνατολικῶν καί Δυτικῶν ἡ κατανόηση τοῦ προβλήματος τοῦ *Filioque*, ἡ διόρθωση καί ἡ λύση του. Καί ἀκόμη πόσο μπορεῖ νά συμβάλει κάθε πλευρά στήν ἐπικράτηση τῆς αὐθεντικῆς ἀλήθειας πού προσφέρει ἡ θεόπνευστη Ἁγία Γραφή καί προβάλλουν οἱ θεῖες ἀποφάσεις (δόγματα - σύμβολα καί κανόνες) τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὥστε νά βελτιώνονται οἱ σχέσεις τους.

Παν. Ἰ. Μπούμης

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἔκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. 1α' 29)

Ἀπό 01-01-2015 ἕως 31-03-2015 προσεφέρθηκαν στό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τά παρακάτω χρηματικά ποσά γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἀπό τοῦς:

Ananiadis Maria 691 •
Ioannou Stavroula 33,61 •
Tzaforoulos Nicholas 86,43 •
Ἀγᾶ Ἀνδρέα 50 • Ἀγγελῆ Γεώργιο 70 • Ἀγγελόπουλο Πελοπίδα 30 • Ἀπόδὸν Ἀθανάσιο 20 • Ἀθανασόπουλο Κων/νο 15 • Ἀλεξάνδρου Ἰωάννη 100 • Ἀμοργιανιώτη Φωτεινή 105 • Ἀναστασία Κ. Εἰρήνη 30 • Ἀναστασιάδου Σοφία 100 • Ἀντωνιάδου Σοφία 10 • Ἀντωνίου Ἰωάννη 100 • Ἀντωνόπουλο Σπυρίδωνα 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 650) 5.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1130) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 36) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 334) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1155) 170 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 680) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1136) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 674) 37,5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 107) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 960) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 655) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1181) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 508) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 679) 800 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 117) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 623) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1134) 120 • Ἀνώνυμο

(Γ.Ε. 57) 15 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1147) 100 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1330) 70 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 913) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 914) 600 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 637) 300 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1347) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1140) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1001) 350 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1379) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1362) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1148) 50 • Ἀποστόλου Ἀθηνᾶ 300 • Ἀραμπατζίδου Σταυρούλα 300 • Ἀρμπῆ Ἐλένη 16 • Ἀρναούτη Περίδη Ἀμαλία 50 • Ἀσημάκη Ἀρχοντούλα 20 • Ἀσημάκη Κωνσταντῖνο 65 • Αὐγουστῖνο 20 • Βαργιάμη Ἐλευθερία 20 • Βαρώνου Γιασεμῆ 50 • Βασιλοπούλου Σο-

φία 120 • Βέττα Γεωργία 40 • Βιέννα Ἀγγελική 50 • Βούκαλη Βούλα 10 • Γαβριήλ Μαρία 65 • Γαλανάκη Ἴλιθ 20 • Γαρμπῆ Βασίλειο 65 • Γαρμπῆ Ἐλευθέριο 10 • Γαυρίδου Σοφία 50 • Γερογιώργη Ἀναστασία 100 • Γεροκώστα Μαρία 20 • Γεωργακοπούλου Ἀθηνᾶ 30 • Γεωργακοπούλου Ἀθηνᾶ 20 • Γεωργιάδη Παναγιώτη 20 • Γεωργουλέα Ἀνδρέα 10 • Γιανναρά Μαρία 30 • Γιαννέλου Ἡλέκτρα 30 • Γιαννοπούλου Νίκη 10 • Γιαφεντή Κυριακή 50 • Γκιοκέζα Εὐάγγελιο 100 • Γούρα Σοφία 23 • Γραμματικοῦ Πουλή Εὐαγγελία 20 • Γραμματικοῦ Σουλιτάνα 50 • Γρυ-

Ἰπαιθριοί ὁμαδικοὶ γάμοι ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μουάνζας κ. Ἱερώνυμο

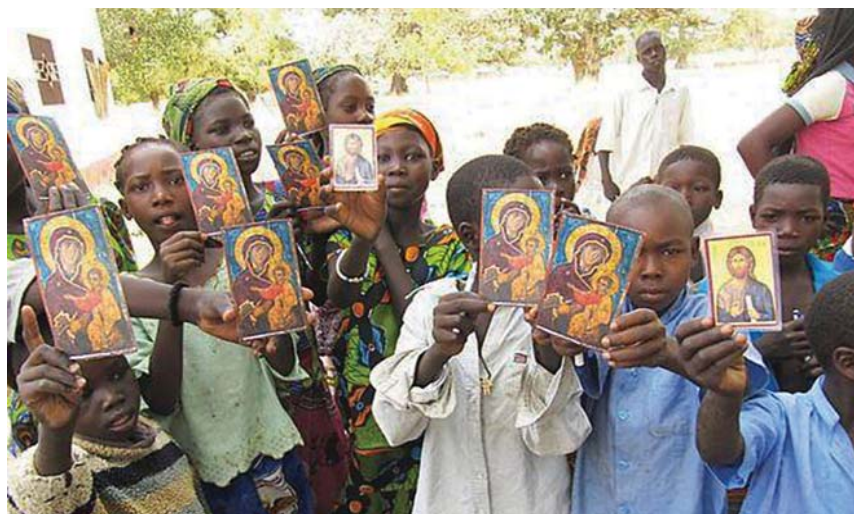
δάκη Στέφανο 50 • Δαουδάκη Κων/νο 50 • Δάϊκο Γεώργιο 2.000 • Δημητράκη Άντώνιο 80 • Διαμαντίδου Βασιλική 30 • Διαμάντω Γκόλφω 20 • Δοξά Παναγιώτα 100 • Δούβρη Άπόστολο 20 • Δούση Θεοδώρα 50 • Δραγάτη Μαρία 100 • Δραγάτη Σεβαστή 100 • Δρακουλάκη Μενέλαο 50 • Έλπιδοφόρο Ίωάννη 50 • Ζαχαρίου Νέλη 50 • Ζαχόπουλο Εύαγγελο 20 • Ζάχου Αικατερίνη 10 • Ζυγούρα Άνδρέα 15 • Ήλιοπουλο Βασίλειο 50 • Ήσυχαστήριο «ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ» 25 • Ήσυχαστήριο «ΟΙ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 30 • Θεοδοσιάδη Εύγένιο 40 • Θεοδωράκη Φώτιο 50 • Θηβαίου Δ. 10 • Θωμόπουλο Παναγιώτη 40 • Ίουλιανή καθηγουμένη 20 • Ίστράτογλου Άλέξιο 50 • Ίωαννίδη Ίωάννη 100 • Κάβουρα Χρήστο 5 • Κακαράτζα Άντώνιο 20 • Καλλιπόζη Άγγελική 80 • Καλογήρου Άσπρινα 200 • Καλογιάννη Μα-

Παιδικά χαμόγελα στην άγκαλιά Άσιάτισσας Μοναχῆς

κρίνα 20 • Κανδαράκη Άντώνιο 150 • Καντάρα Ίωάννη 10 • Καπελιώτη Μαρία 150 • Καραμολέγκου Εύδοκία 30 • Καραμπερόπουλο Ρήγα 50 • Καρανδρέα Παναγιώτη 30 • Καρατσιώλη Βασίλειο 10 • Κατηφόρη Χρήστο 50 • Κατηχ. Σχ. Ί. Ν. Άγ. Φωτεινῆς Ν. Σμύρνης 200 • Κασιόπη Κων/νο 10 • Κασιόρη Βασίλειο 20 • Καφεντζοπούλου Έλένη 130 • Κοκ-

κινόφτα Κωστή 12 • Κονδύλη Ίωάννη 50 • Κοντοδήμου Κυρ. 75 • Κοντοδήμου Φαίδρα 55 • Κοπιτοπούλου Έλένη 20 • Κοσμᾶ Σεραφεῖμ 20 • Κοτσαρίνη Κ. 20 • Κουκουλάκη Ειρήνη 50 • Κουμεντάκη Νικόλαο 10 • Κουπαράνη Στέργιο 6 • Κούρτη Παρασκευή 150 • Κουτονιά Παρασκευή 100 • Κουτσογιαννάκη Δ. 70 • Κρενδηρόπουλο Γεώργιο 100 • Κρητικό Γεώργιο 200 • Κωνσταντάκου Ευσέβεια 5 • Κωνσταντινίδη Βασ. καί Νατάσα 100 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 40 • Κωστοπούλου Παναγιώτα 20 • Κώτη Άντώνιο 100 • Λιβιεράτου Δήμητρα 50 • Λουκάκη Παναγιώτη 50 • Μακρή Φιλάρετη 150 • Μάλληλη Γεώργιο 30 • Μανθόπουλο Κων/νο 2.000 • Μαραγκοῦ Στέλλα 20 • Μαργέλη Περικλή 200 • Μαργέτη Αικατερίνη 50 • Μαρίνου Ξανθοῦ Ναυσικά 100 • Μαρκαντώνη Νικόλαο 15 • Μαρσέλλου Σωτηρία 10 • Μαυρή Άννα 10 • Μαϊκαντή Άγγελική 65 • Μαϊδικάκη

Μετά τή διανομή εικόνων σέ παιδιά τῆς Ὁρθόδοξης Ίεραποστολῆς

Νομική 30 • Μεγαλοκονόμο Παναγιώτη 55 • Μετανίδα Δημήτριο 100 • Μιχαλάκη Ἀγγελική 30 • Μονή Ἀγ. Νικολάου 15 • Μονή Ἀγ. Παρασκευῆς 20 • Μονή Σίμωνος Πέτρας 100 • Μπάμπη Παναγιώτα 50 • Μπέν Νανά 10 • Μπινιάρη Κων/νο 50 • Μπουρνέλι Βασιλική 20 • Μπουχλή Ἐμμανουήλ 50 • Νάκου Νίτσα Ἄννα 150 • Νάννου Φωτεινή 65 • Ναό Εὐαγ. Θεοτόκου 50 • Νικολακόπουλο Γεώργιο 50 • Νικολαΐδη Ἀθανάσιο 10 • Ντυμένου Ἀναστασία 10 • Ξαπλαντέρη Ὀλυμπία 100 • Ο.Χ.Ε.Κ. Βύρωνος 200 • Ὁρφανάκη Ἐ. 100 • Παναγιωτίδη Πέτρο 20 • Παναγιωτόπουλο Ἀντώνιο 400 • Παναγιωτόπουλο Γεώργιο 10 • Πανούση Μιχαήλ 100 • Παντζοπούλου Ἀδαμαντία 50 • Παντογιού Παρασκευή 120 • Παπαγαβριήλ Παναγιώτη 30 • Παπαγεωργίου Γεώργιο 100 • Παπαγιαννοπούλου Δέσποινα 50 • Παπαγρηγορίου Στυλιανό 120 • Παπαδημητρίου Ἀπόστολο 100 • Παπαδημητρίου Γεώργιο 50 • Παπαδιά Μαρία 60 • Παπαδόπουλο Ἀνδρέα 10 • Παπαζάνη Γεράσιμο 50 • Παπαθανασίου Βασ. 30 • Παπαθανασοπούλου Παναγιώτα 300 • Παπαποστόλου Ἐλένη 50 • Παπαπροκοπίου Τρισεύγενη 100 • Παπασιδέρη Ἄννα 30 • Παπασαματίου Ἀφροδίτη 20 • Παπαχρήστου Ἡλιάνα 300 • Παπαϊωάννου Ἀγγελική 400 • Παπῆ Μαρία 30 • Παρασκευοπούλου Ἀθηνᾶ 50 •

Πασακοπούλου Γεωργία 10 • Πατούνα Ἐμ. 60 • Περδίκη Ἀθανασία 140 • Πετροπουλάκη Ἀριστέϊδη 40 • Πηδνηκτάκη Γεώργιο 50 • Πιπολάκη Βασίλειο 200 • Πράσινο Νικόλαο 10 • Πυριόχο Λεωνί-

νασία 10 • Σταματάτου Ἀδαμαντία 40 • Σταμάτη Ἀντώνιο 15 • Σταμάτη Ἰθιγα 10 • Σταματοπούλου Ρούσσου Ἄρτεμις 60 • Σταύρου Κων/νο 30 • Στρούμπα Παντελή 30 • Σύλληγο Ἐξωτ. Ἱεραποστολῆς Ἰτέας 100 • Σχολή Ἀπολυτρωτική Ὑπ. Θεοτόκου 660 • Τεληωνιάδου Πατρικία 5 • Τζαφέρη Νεκταρία 50 • Τζήμα Ν. Δημήτριο 150 • Τζιρίτη Κωνσταντίνα 200 • Τζουανάκη Εὐσεβεία 40 • Τζωρτζάκη Παῦλο 50 • Τίγκα Φώτιο 10 • Τριανταφυλλάκη Γεώργιο 15 • Τρικαλίτη Ἀγγελική 390 • Τρούμπα Χρυσάνθη 50 • Τσαβαλάκογλου Ἀ. Ἐλευθερία 65 • Τσαμπαλιό Πέτρο 100 • Τσαντζή Εὐμορφία 50 • Τσαμακλή Λουκά 100 • Τσαρούχα Ἀθανάσιο 30 • Τσιγγάνο Γεώργιο 50 • Τσιντζᾶ Ἐλένη 150 • Τσιρώνη Ροδαλιά 20 • Τσόβου Ἀναστασία 20 • Τσουγκράνη Βασιλική 10 • Τσουκαλᾶ Μαρία 30 • Τυριτίδου Αἰκατερίνη 20 • Φαροπούλου Εἰρήνη 40 • Φούγια Κων/νο 200 • Φωτόπουλο Χρῆστο 5 • Χαμηλοθώρη Κυριακή 30 • Χαμουρούδη Λαμπρινή 50 • Χάρη Βασιλική 5 • Χασίκο Νεκταριο 50 • Χατζηγιάννη Τρύφωνα 100 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 15 • Χριστ. Ἰδρ. Νεότ. «ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ» 250 • Ψαρογιώργου Μαγκλήρα Παναγιώτα 50 • Ψαρουδάκη Γεώργιο 20 • Ψαρουδάκη Παναγιώτα 50.

Ὁ Ἀρχιμ. π. Φιλίμων Κάστρο με τὰ παιδιά Ὁρθόδοξης ἐνορίας στὶς Φιλιππίνες

δα 40 • Ρίζο Ἡλία 10 • Ρόζο Παναγιώτη 20 • Ρούσσο Νικόλαο 100 • Σακιώτη Κων/νο 50 • Σαματᾶ Ἐλένη 50 • Σέττα Σπυρίδωνα 10 • Σιδέρη Εὐστράτιο 65 • Σκαφιδᾶ Ἀντώνιο 50 • Σκληβούνου Μαρία 20 • Σκουλουφιανάκη Εἰρήνη 60 • Σόρρα Ἰωάννα 150 • Σπάθη Θεόδωρο 20 • Σπυριδάκο Σωτήριο 50 • Σπυροπούλου Ἀθα-

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδοῦμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Ότι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα» † Ὁ Χόνγκ Κόνγκ Νεκτάριος	2
Ἡ Ἱεραποστολή ὡς μαρτυρία ζωῆς Ἀθανάσιος Στοιγιαννίδης	3
Θύρα εὐαγγελισμοῦ καὶ σωτηρίας “Α”	8
Ἑβδομάδα ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων στὴν Ἐπισκοπὴ Μοζαμβίκης Ἀπὸ τὴν ἱερά Ἐπισκοπὴ Μοζαμβίκης	11
Τὸ τίμημα... Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Πορφύριος Ἀθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου	12
Εἴμαστε ὅλοι πρόσφυγες † Ὁ Σύρου Δωρόθεος	14
Μιλώντας γιὰ τὸν Χριστὸ στὴν Ἀφρική † Ὁ Καμερούν Γρηγόριος	16
Ἡ 10 ^η κλινικὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Τανζανία Ἀπὸ τὴν ἱερά Μητρόπολη Εἰρηνουπόλεως	18
Χειροτονία Πρεσβυτέρου στὴν πληγωμένη Σιέρα Λεόνε Ἀπὸ τὴν ἱερά Μητρόπολη Γουίνεας	19
Τὸ τάμα τοῦ γαμπροῦ Μ. Σ. Π.	20
Νέοι Ἀφρικανοὶ θεολόγοι ἀπὸ τίς Πατριαρχικὲς Σχολές Ἀλεξανδρείας καὶ Κένυας Γ. Ε. Ἰ.	22
Οἰκονομικὴ συμβολὴ τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς	24
Νομοκανονικὰ Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης	26
Δωρητές Εὐαγγέλιος Δ. Ζουρδούμης	28

Ἐξώφυλλο – Ὁπισθόφυλλο: Στιγμιότυπα ἀπὸ τὴν ἀφρικανικὴ καθημερινότητα.

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΛΔ', τεύχος 134, Ἄπρ. - Μάιος - Ἰούνιος 2015
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μετ' τρόπο υπεύθينو γιὰ τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τὸν κόσμον.

* Ἐνημερώνει πάνω στὴν πολυμορφὴ πραγματικότητα τοῦ κόσμου, ποὺ περιλαμβάνει τόσα ἔθνη με ποικίλα προβλήματα καὶ χαρίσματα.

Ἰδιοκτησία: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατὰ τὰ ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «PANTA TA ETHNI» Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰο. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομὴ γιὰ 1 χρόνο:

Ἑσπεριζοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιὰ τοὺς φοιτητές καὶ μαθητές:	€ 2,50
Τιμὴ τεύχους	€ 1,25

* Τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικὸ χαρακτήρα. Δὲν ἀποσκοπεῖ μόνον στὴν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴ διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικὲς προσφορές γιὰ τὴν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κοβαΐος.

Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κρυονερί Ἀττικῆς

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 34, No 134, Apr.-May-June 2015

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΠΑΡΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταρ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αριθμός Λόγου
5

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536